

Foto - A.Kirsanovs

Suminās martā. Labākos Latgales pastniekus un pasta operatorus, tostarp Tatjanu Aņisimovu, apsveiks 23.martā Rēzeknē.
Edgars Gabranovs

“Latvijas Pasta” organizētajā konkursā “Mans Pastnieks 2019” katrā Latvijas reģionā noskaidroti uzticamākie, izpalīdzīgākie un atbildīgākie pastnieki un pasta nodaļu operatori. Lepojamies, ka labākā pasta nodaļas operatore, klientu vērtējumā, Latgales reģionā ir Tatjana Aņisimova no Viļakas pasta nodaļas.

Kopumā kādai no nominācijām izvirzīti 1610 “Latvijas Pasta” pastnieki vai pasta operatori, par kuriem saņemta 11 321 iedzīvotāja anketa. Gandrīz pusi anketu klienti aizpildījuši tiešsaistē. Latvijas iedzīvotāji savās atsauksmēs izcēluši pasta darbinieku profesionālās un cilvēciskās īpašības, pasakot paldies ne tikai par tiešo darba pienākumu izpildi, bet arī palīdzības sniegšanu ikdienā un neparedzētās situācijās. Pastnieki un pasta nodaļu operatori ir “Latvijas Pasta” darbinieki, kas atrodas vistiešākajā saskarsmē ar klientu un vistuvāk Latvijas iedzīvotājiem, nodrošinot apkalpošanu vairāk nekā 600 pasta pakalpojumu sniegšanas vietās visā Latvijā un piegādājot pasta sūtījumus uz jebkuru adresi visā valsts teritorijā gan tad, ja tā ir tāla lauku viensēta, gan birojs pilsētas centrā. Pastnieka un pasta operatore profesiju īpaši novērtē tieši laukos, jo pasta darbinieki ir izpalīdzīgi un atsaucīgi arī ārpus tiešo darba pienākumu

izpildes, ar padomu vai praktisku rīcību nereti atbalstot tos, kas paši par sevi parūpēties nespēj. Lai dotu iespēju pateikt paldies šiem pasta jomas profesionāļiem, “Latvijas Pasts” jau deviņo reizi rīkoja konkursu “Mans pastnieks”, kas risinājās no 2019.gada 15.oktobra līdz 2020.gada 31.janvārim.

Tatjana Aņisimova ar pastu ir uz ‘tu’ jau 22 gadus. Tautā, kā izvēlējusies savu pirmo un vienīgo darbavietu, Tatjana atklāja, ka savulaik atbraukusi uz Viļaku no Balviem, lai paciemotos pie vecmāmiņas. Tā viņa arī turpina ciemoties, turklāt ik dienu palīdzot cilvēkiem. Zīmīgi, ka labākajai pasta operatorei dēļ jautājies, vai mamma redzējusi, ka portālā publicēta ziņa par labākajiem pastniekiem. “Protams, tas bija pārsteigums,” neslēpj T.Aņisimova. Viņas kolēģe Jeļena Akčibaša Tatjanu vērtē kā atsaucīgu cilvēku un profesionāli savā darbā. “Jā, viņai patīk dzīvnieki,” zina teikt J.Akčibaša. Un patiesi Tatjanas mājās mīt divi suņi un četri kaķi. “Mums iet labi,” kautrīgi piebilst mājdzīvnieku īpašniece. Lūgta atklāt darba gaitu ikdienu, pasta operatore neslēpj, ka gadās tikties ar pavisam dažādiem klientiem, kuriem nereti nākas atrast individuālu pieeju. Kolēģiem visā Latvijā viņa novēl izturību un labu veselību!

Nākamajā
vadugunī

“Vadugunij” - 70!

Jubilejas numurā laikraksta
vēsture, darbinieku atmiņas,
piedzīvojumi un daudz kas cits

Dod svinīgo solījumu

Rīgas pili aizvadīta tiesneša zvēresta ceremonija, kurā Valsts prezidentam Egilam Levitam tiesneša svinīgo solījumu deva Augstākās tiesas tiesnese, bijusī rugājiete Sandra Kaija. “Šis ir samērā neparasts gadījums Augstākās tiesas vēsturē, kad jauns tiesnesis nāk no malas - no zinātniskām aprindām. Kaijas kundze līdz šim strādāja Rīgas Stradiņa universitatē, kur tiek skoloti vieni no labākajiem juristiem. Turiet augstus tiesneša darba, profesionālos un ētikas principus! Lai jums visiem veicas!” mūsu novadniecei S.Kaijai un pārējiem tiesnešiem adresētā svinīgā uzrunā teica Valsts prezidents E.Levits.

Reģistrēs bērnus 1.klasē

Balvu pamatskola informē, ka 2.martā skola uzsāka bērnu reģistrāciju 1.klasē 2020./2021. mācību gadam. Pamatskolas direktore Larisa Krištopanova atklāja, ka pirmajā dienā dokumentus iesniedza septiņu

Īsziņas

topošo pirmklasnieku vecāki: “Taču tā ir tikai pirmā diena - bērnus reģistrēs līdz 31.martam, turklāt skola būs atvērta arī 21.martā - sestdien, lai dokumentus var iesniegt arī to bērnu vecāki, kuri netiek uz skolu darbdiēnās. Savukārt 1.klašu komplektācija notiks 2.aprīlī.”

Gatavojas lielākajam turnīram mūspusē

14. un 15.martā plkst. 10.00 Tilžas vidusskolā pulcēsies labākie šahisti, lai cīnītos tradicionālajā Balvu novada atklātajā šaha turnīrā. Sacensības aicināti piedalīties dalībnieki no Tilžas, Balviem, Vectilžas, Maltas, Rēzeknes, Gulbenes, Jekabpils, Kārsavas utt. Sacensību norise: Šveices sistēma 7 kārtās, apdomas laiks 40 minūtes + 15 sekundes uz partiju katram dalībniekam.

Vārds žurnālistam

Artūrs Ločmelis

Rīt kārtējā nedēļa, kad mediju virsrakstos, televīziju ekrānos un cilvēku sarunās virsroku guvusi tēma par koronavīrusu. Šī sērģa, kuras nosaukums, šķiet, jau kļuvis par lamuvārdu, veikli pamanījusies ielīst visur, kur vien tā var ielīst. Mediju virsraksti ziņo, ka koronavīruss ir politikā ("Koronavīrusa radītās sekas var izrādīties politiski izšķirošas Trampam"), koronavīruss ir sportā ("Koronavīrusa dēļ varētu atcelt Tokijas olimpiādi"), koronavīruss ir tūrismā ("Koronavīruss apdraud slēpošanas tūrisma Itālijā"), koronavīruss ir mūsu finansēs ("Vīruss var inficēt arī ekonomiku") un koronavīruss ir starpvalstu attiecībās ("Krievija izplata sazvērēstības teorijas, ka aiz koronavīrusa stāv ASV"). Piekrīst viedoklim, ka aiztāzta ap koronavīrusu ir pārspīlēta vai, gluži otrādi, panīkā un masu psihozē jādodas iztukšot veikalus no sejas maskām un dažādiem dezinfekcijas līdzekļiem, ir katra personīgā darišana. Lai vai kā, pēc oficiālajiem datiem šobrīd koronavīrusus izplatījusies pasaules 60 valstīs, ar to saslimuši ap 88 tūkstošiem, bet miruši - ap 3000 cilvēku. Tikmēr 2017. gadā visā pasaulē no dažādām vēža formām mira 9,6 miljoni cilvēku jeb katras sestās nāves cēlonis pasaulē ir vēzis. "Vai pienācis laiks, kad ikgadējas daudzu miljonu cilvēku nāves var kļūt par ierastu lietu, kas nobāl uz pārējo notikumu fona?" saistībā ar aiztāzta ap koronavīrusu pagājušajā nedēļā jautāja kāds "Vaduguns" lasītājs.

Kā domājat Jūs?

Septiņdesmit fakti

"Vadugunij" - 70

61. 2011. gada februārī vairākas dienas āra gaisa temperatūra bija -30 grādi. Naktī no 16. uz 17. februārī ugunsnelaime piemēklēja labi pazīstamos uzņēmējus Leontīni un Ēvaldu Dičevus, kas abiem beidzās traģiski. 62. 2012. gada 31. janvāra numurā publicēts raksts "Palikusi laba sajūta" par bijušo laikraksta "Vaduguns" redaktori Agnesi Bužu, kura kļuva par astoņdesmitgadnieci. Diemžēl gada nogalē - 2011. gada 28. oktobrī - viņa atvadījās no šīs saules. 63. 2013. gadā "Vaduguns" 63. dzimšanas dienā lasītāji dāvanā saņēma mājaslapu www.vaduguns.lv jaunā veidolā. *Vadugunieši* sarūpēja nebijušu pārsteigumu - iespēju sadaļā "Arhivs" izlasīt "Vaduguni" elektroniskā formātā, sākot ar 2009. gada nogali. 64. 2014. gada 23. janvārī Viļakas novada domes deputāti akceptēja lēmumprojektus par Mežvidu un Kupravas pamatskolu likvidāciju. 65. 2015. gada 6. marta "Vaduguns" bija īpašs, jo numurs bija veltīts avīzes 65 gadu jubilejai, turklāt *vadugunieši* pirmo reizi vēsturē laida pāri *dīkim*, lai laikraksta jubileju nosvinētu Stokholmā. 66. 2016. gada 28. februārī Latgales vēstniecībā "Gors" prestižo balvu "Par mūža ieguldījumu latgāliešu kultūras attīstībā" saņēma prāvests Alberts Budže. 67. 2017. gada augustā baltinavietis Guntars Bartkevičs, tiekoties ar zemkopības ministru Jāni Dūklavu, atzina, ka šoreiz nav runa par kaut kādu sēņu lietu, bet par dabas katastrofu. 29. augustā Ministru kabinets izsludināja ārkārtējo situāciju 27 novados Latgalē un Vidzemē. 68. 2018. gadā slēdza skolas Upītē, Krišjāņos un Baltinavā. 5. martā *vadugunieši* laikraksta dzimšanas dienu nosvinēja, slēpojot Balkanu kalnos. 69. 2019. gada 6. jūlijā pēc pusdienā virpuļviesulis brāzās pāri Gulbenes un Balvu novadiem un savus postus darbus turpināja arī Ludzas pusē. 70. 2020. gada 5. martā *vadugunieši* dzimšanas dienu plāno nosvinēt Vecgulbenes muižā, tostarp Gulbenē apmeklējot Sanktpēterburgas teātra izrādi "Gribu precēties!".

2019. gads. Marta nogalē Latvijas žurnālistu asociācija paziņoja "Izcilības balvas" 2018. gadā saņēmusies. Lepojamies, ka piecu labāko vidū žurnālistikas darbā Latvijas reģionos nominēta bija arī *vadugunieta* Sanita Karavoičika.

Latvijā

Saskata spēcīgu lobiju. Latvijas Televīzijas raidījums "de facto" ziņo, ka Saeimā nonākuši grozījumi Būvniecības likumā, kuru izstrādē spēcīgākais no iesaistītajām pusēm izrādījies būvnieku lobījs. Pārdalot, kurš par ko būvniecības procesā atbild, būvnieku atbildība ir sašaurināta. Šobrīd būvnieki atbildīgi ne tikai par sava darba atbilstību projektam, bet arī normatīvajiem aktiem. Jaunajā versijā normatīvie akti ir izsvītroti. "Pa šiem gadiem, kopš Zolitūdes traģēdijas, ekonomikas ministri un parlamentārie sekretāri iet un nāk, bet būvniecības lobījs ir vienkārši nepārspējams," vērtē Latvijas Universitātes profesore I. Čepāne. Viņa cer, ka Saeimā minētos grozījumus kārtīgi izvērtēs. Saeimā visu pušu sanākšme par iecerētajām izmaiņām paredzēta 11. martā.

Vāc parakstus dzērājsoferu labā. Sabiedrības iniciatīvu portālā "manabalss.lv" sāka parakstu vākšanu, lai panāktu ātrāku braukšanas atļaujas atjaunošanu auto vadītājiem, kuriem tā atņemta par transportlīdzekļa vadišanu alkohola reibumā. Iniciatīvas pārstāve Kate Sietinstone rosina samazināt soda mēra termiņu auto vadītāja apliecības anulēšanai no četriem gadiem uz vienu gadu, ja auto vadišana notikusi alkohola reibumā līdz 1,5 promilēm. Iniciatīva vienlaikus piedāvāt palielināt soda naudas apmērus, tomēr nezaudējot auto vadītāja apliecību uz nesamērīgi ilgu termiņu, proti, četriem gadiem. Iniciatīvas autores ieskatā, pašreizējais soda mērs auto vadītājus izslēdz no darba tirgus. "Šiem cilvēkiem tas ne tikai rada sadzīves un darba problēmas, bet arī padara šo sabiedrības daļu sociāli nestabilu," uzskata K. Sietinstone.

Bezpaumtņieki veido apmetnes. Latvijas Televīzijas raidījums "4. studija" vēsta, ka ar katru gadu Pierīgas mežos bezpaumtņieki arvien vairāk veido nometnes. Izveidotajos mitekļos viņi dzīvo visu gadu. "Praktiski visos Rīgas pilsētas teritorijas īpašumā esošajos mežos esam saskārušies ar šādu fenomenu. Tas attiecas gan uz mežu Dreiliņos, gan Biķerniekos, gan Šmerli, gan pie Juglas ezera. Esam konstatējuši, ka šādi gadījumi bijuši arī Mežaparkā. Galvenā problēma ir, ka rezultātā rodas liels daudzums atkritumu. Mežos atrodami matračī, pudeles, dažādi apģērbi, mēbeles un daudz citu lietu. Par īpašuma sakopšanu atbild meža apsaimniekotājs," raidījumam "4. studija" atklāja SIA "Rīgas meži" valdes loceklis Edgars Vaikulis.

(Ziņas no portāliem www.tvnet.lv, www.apollo.lv, www.delfi.lv)

Profesijas izvēlei

Apmeklē izglītības izstādi Ķīpsalā

Ingrīda Zinkovska

No 28. februāra līdz 1. martam Rīgā, Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, notika ikgadējā Starptautiskā izglītības iestāžu izstāde "Skola 2020", kur interesenti varēja iepazīties ar jaunākajām Latvijas mācību iestāžu piedāvātajām izglītības programmām. Interesenti varēja ielūkoties arī turpat blakus esošajā grāmatu izstādē. Izstādi Ķīpsalā apmeklēja triju Balvu novada skolu audzēkņi un izglītības darbinieki.

No Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes skolām uz Rīgu devās Tilžas, Bērzpils un Baltinavas vidusskolu 9.-12. klašu audzēkņi un skolotāji: no Bērzpils vidusskolas - 18 pārstāvji, no Tilžas vidusskolas - 6, bet no Baltinavas vidusskolas - 16.

Bērzpils vidusskolas 9. klases audzinātāja IRĪDA MADERNIECE pastāstīja, ka bērzipilieši, tālu ceļu braukuši, apmeklēja trīs pasākumus. Vispirms viņi iepazīs ar Pārtikas un veterinārā dienesta pārvaldi, tad apmeklēja izglītības un grāmatu izstādi Ķīpsalā. "Vispirms mēs apmeklējām Pārtikas un veterinārā dienesta pārvaldi, kur skolēni noklausījās lekciju par darbu valsts pārvaldē "Varbūt tas ir mans ceļš". Viena no

dienesta darbiniecēm aptuveni stundu ilgā lekcijā pastāstīja, kādi ir dienesta darbinieku darba pienākumi un kādas ir karjeras iespējas. Viņa iepazīstināja skolēnus ar pārvaldi, kā arī citām valsts dienesta iestādēm. Kādi ir jābūt izglītībai, ko vajag apgūt, lai strādātu valsts dienestā. Darbiniece pastāstīja, kā studējot iegūt prakses iespējas. Viena no tām - iesaistīties brīvprātīgo darbā, kas tiks ņemts vērā. Šo darbu var norādīt arī savā CV. Jauniešus informēja par atalgojuma sistēmu pārvaldē un par to, ko dienesta darbinieki dara, piemēram, ierodoties skolas ēdnīcā vai veikalā. Vārdus sakot, par darbu pārvaldē saņēmam izsmēlošu informāciju," secināja skolotāja piebilstot, ka šo pasākumu bija organizējuši Karjeras izglītības konsultanti.

Tālāk bērzipiliešu ceļš veda uz izglītības grāmatu izstādi. Piestājot pie jebkura no stendiem un uzdodot konkrētus jautājumus par attiecīgo izglītības iestādi, varēja gūt izsmēlošas atbildes. Aizsardzības akadēmija, kas vienmēr interesējusi, īpaši zēniem, demonstrēja atsevišķus ieročus. "Šī gada abiturientiem profesijas izvēles iespējas ir aktuālas," secina skolotāja. Savukārt grāmatu izstādē piedalījās visi Latvijas grāmatu izdevēji. Te varēja iepazīties ar jaunākajām grāmatām, dažos stendos tikties ar grāmatu autoriem, paklausīties viņu uzstāšanos.

Meklējam atbildi

"Latvijas Pasta" īpašumi laukos ir pārdoti

Maruta Sprudzāne

Februāra sākumā VAS "Latvijas Pasts" informēja, ka izsolēs pārdos sev piederošos nekustamos īpašumus Balvu un Rugāju novados. Vai tie ir pārdoti?

Izsoles bija paredzēta 6. februārī. Pārdošanai ar augšupejošu soli piedāvāja nekustamo īpašumu "Pasts" Rugāju novada Medņos, kas ir 71,2m² platībā. Ēkas sākuma cena bija noteikta 1500 eiro. Savukārt citu īpašumu piedāvāja iegādāties Krišjāņu pagasta Mežupē. Te izsludināja pārdošanai zemi 1245m² platībā un ēku 28,09m² platībā ar sākuma cenu 500 eiro.

Lai noskaidrotu, vai īpašumi ir pārdoti, laikraksts "Vaduguns" sazinājās ar VAS "Latvijas Pasts" Ārējo komunikāciju vadības daļas vadītāju Gundegu Vārpu. Viņa atklāja, ka abās izsolēs pieteicās pa vienam pretendentam uz katru objektu un katrā izsolē piedalījās arī pa vienam pretendentam. Īpašumus izsolē pārdeva par piedāvāto sākumcenu. Tas nozīmē, ka īpašumu

"Pasts" Mežupē, Krišjāņu pagastā, nopirka par 500 eiro, bet īpašumu Medņos, Rugāju novadā, par 1500 eiro.

Īpašumi ar visām tiesībām un pienākumiem pāries pircēju valdījumā pēc pirkuma līgumu noslēgšanas un pirkuma apmaksas. Savukārt īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu un līdz ar to tiesības brīvi rīkoties ar to pircēji iegūs tikai pēc jaunās īpašuma tiesības nostiprināšanas zemesgrāmatā. Tālākās konkrētās darbības ar attiecīgajiem īpašumiem pēc visu pirkuma formalitāšu nokārtošanas būs pircēju kompetencē. "Latvijas Pastam" nav informācijas, vai īpašnieki, kuri iegādājās minētos īpašumus, paši ir saistīti ar šīm teritorijām.

Sazinoties ar vietējām pašvaldībām, kurās atradās minētie "Latvijas Pasta" īpašumi, noskaidrojām, ka tām nav informācijas par konkrētajiem īpašniekiem, kuri ir iegādājušies īpašumus un ko ar tiem darīs tālāk. Var piebilst, ka vecais koka nams Mežupē ir ļoti sliktā kārtībā un, visticamāk, būtu nojaucams.

Kā jāsoda amatpersonas par valsts valodas nelietošanu?

Viedokļi

Par jebkuru nepadarītu darbu jāsaņem sods

INESE LAIZĀNE, bijusī Saeimas deputāte

Valoda ir vissvarīgākais mantojums, ko mēs dzīvē saņemam. Un ir ļoti labi, ja mūsu mantojums paaudžu paaudzēs sakrīt ar valsts mantojumu. Savukārt katra valsts ir atbildīga par savu valodu, jo tas ir viens no tās uzdevumiem. Ja mēs dzīvē gribam iemācīties citu

valodu, tad valodas nesēji (gan valsts, gan cilvēki) ir tie, kuri rūpējas, lai mums būtu interesanti, lai ir pieejami materiāli, grāmatas, lai mēs varētu dzirdēt valodu un runāt tajā. Un tāds ir arī Latvijas valsts pienākums. Paskatoties uz likumprojektā otrajā lasījumā pieņemtajiem grozījumiem, redzu, ka šī likuma mērķis ir saglabāt un aizsargāt valodu. Savukārt jebkura valsts amatpersona savā ziņā ir rīks, kas to visu var darīt daudz svarīgāk, nozīmīgāk un atbildīgāk. Tādēļ tas ir ļoti, ļoti svarīgi. Bez tā, ka valoda ir jāzina, jālieto un jāciens, jābūt arī rīcībai gadījumos, ja kāds to nedara. Šajā gadījumā tas ir sods. Par jebkuru pietiekami labi neizdarītu darbu mēs saņemam sodu, tādēļ tāds jāsaņem arī par valsts valodas pārkāpumiem. Tas, ko deputāti pašlaik piedāvā, ir ļoti labs šī brīža risinājums, bet fakts, ka par šo jautājumu joprojām runājam, liecina, ka problēmas tomēr ir. Tam būtu jābūt pašam par sevi saprotamam, ka Latvijā valsts valoda ir latviešu valoda, un pret to jāizturas ar cieņu. Ja mēs par šo jautājumu atkal runājam, tas nozīmē, ka līdzšīņējā atbildības politika bijusi nepietiekama, tāpēc bija jāpārskata sodu sistēma. Šo likumu pēc pāris gadiem vajadzētu aizmirst, jo pats par sevi

saprotams, ka visi Latvijā, īpaši amatpersonas un cilvēki atbildīgos amatos, izturas ar cieņu pret savu valodu.

Runājot par valsts valodu un tās lietošanu, protams, zinu arī par situāciju Balvos ar novada domes deputātu Ivanu Baranovu, kura latviešu valodas zināšanas Valsts valodas centrs atzinis par nepietiekamām, lai ieņemtu šādu amatu. Taču viņš joprojām ir deputāts. Patiesībā man ir ļoti skumji par šo situāciju un es gribētu sagaidīt kāda drosmīga šī deputāta vēlētāja argumentus. Gribētu, lai viņš pasaka, kāpēc balsojis par Ivanu Baranovu zinot, ka viņš nerunā valsts valodā, nelieto to un izturas ar necieņu? Man pat grūti pateikt, kāds ir deputāta Baranova pienums Balvu iedzīvotājiem. Varbūt ir kāds drosmīgais, kas spēj to paskaidrot? Jo viņš nekļūtu par deputātu, ja vēlētāji neievēlētu. Kuri šī deputāta labie darbi ir tik lieli un nozīmīgi, ka atsver valodas nezināšanu? Patiešām gribētos zināt. Otrkārt, tā ir arī partijas atbildība. Ir nožēlojami iekļaut sarakstā tādu cilvēku un ļaut viņam kļūt par deputātu. Šāda attieksme parāda, cik ļoti šī partija ir lojāla pret valsti un cik lielā mērā uzskata, ka latviešu valoda ir valsts valoda. Manuprāt, arī partijas vadībai

būtu jāpajautā, vai tā, pieņemot šādus biedrus, gadījumā kļāji nepaziņo, ka Latvijā latviešu valoda nav valsts valoda, ka ir pieļaujami tajā nerunāt, nelietot to un nezināt. Kandidējot vēlēšanās, deputāts paraksta apliecinājumu, ka viņš nav sadarbojies ar VDK, bet, par valsts valodas zināšanām runājot, savu prasmi viņš novērtē pats. Uzskatu, ka šajā gadījumā arī partijām būtu jāuzņemas apliecinājums, ka tās biedrs pārzina un pārvalda latviešu valodu. Šobrīd par pārkāpumiem varam piemērot tikai sodu, ko nosaka likums.

Manuprāt, te vietā būtu arī jautājums, cik mēs kā sabiedrība atceramies, par ko un kāpēc vēlējam? Un vai to ņemam vērā, dodoties uz nākamajām vēlēšanām? Balvu gadījums ir izskanējis ne tikai Balvos, bet tāds noteikti nav vienīgais, tieši tādēļ par šo likumprojektu arī runājam. Jā, piekritu, ka tas ir kļedzoši. Bet apbrīnojama ir arī cilvēka paša necieņa pret valsti, iedzīvotājiem, sabiedrību, kurā viņš dzīvo un strādā. Savādāk kā par necieņu to nevar nosaukt. Lai vai kā, minētais likums vēl jāpieņem trešajā lasījumā, un tas noteikti tiks izdarīts.

Fakti

- Februāra beigās Saeimā, otrajā lasījumā skatot jauno likumu par administratīvajiem sodiem par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā, deputāti gandrīz divas stundas no tribīnes diskutēja par minimālajiem sodiem valsts valodas lietošanas noteikumu pārkāpējiem. Jaunais likums otrajā lasījumā tika atbalstīts, bet, lai tas stātos spēkā, tas Saeimai vēl jāpieņem trešajā lasījumā.

- 13.februārī Saeimā galīgajā lasījumā pieņemti grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likumā. Saskaņā ar izmaiņām pašvaldībai vairs nebūs jānodrošina finansējums deputāta valsts valodas apguvei, kā tas bijis līdz šim. Deputātam nepieciešamās valsts valodas zināšanas būs jāapgūst sešu mēnešu laikā un atkārtota zināšanu pārbaude pēc tam būs jāveic viena mēneša laikā. Iepriekš šāds termiņš nebija noteikts.

- Valsts valodas centram būs jāvēršas rajona (pilsētas) tiesā ar prasības pieteikumu par deputāta pilnvaru anulēšanu, ja deputāts bez attaisnojoša iemesla nebūs ieradies uz atkārtotu valsts valodas lietojuma pārbaudi.

Līdzekļi valodas apguvei ir rezervēti

AIGARS PUŠPURS, Balvu novada domes priekšsēdētājs

Protams, deputātiem valsts valoda būtu jāzina augstākajā līmenī, taču līdz šim domes darbā deputāta Ivana Baranova nepietiekamā latviešu valodas pārzināšana nav traucējusi. Tas, protams, ir atkarīgs no

paša deputāta, cik daudz un kādu jautājumu apspriešanā viņš vēlas piedalīties. Tomēr mans uzskats ir, ka latviešu valoda deputātiem būtu jāzina augstākajā līmenī vai arī līmenī, kas nepieciešams, lai saprastu lēmumus, iedzīvotāju prasības un viedokļus. Nevaru pilnībā apgalvot, ka minētais deputāts nav nekad izteicies domes sēdēs, bet, kā jau teicu, katrs izsakās pēc savas vajadzības un vēlmes. Traucēt darbā tas netraucē.

Šim notikumam ar deputāta Baranova valsts valodas neprasmī ir sena vēsture. Ar viņu, protams, ir runāts par šo jautājumu. Taču tā nav domes kompetence, - noteikt, cik viņš daudz zina. Deputāta valodas zināšanu atbilstība nepieciešamajam līmenim ir jāvērtē Valsts valodas centram. Ne mēs nosakām likumus. Iespējams, ar 13.februārī galīgajā lasījumā pieņemtajiem grozījumiem Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likumā mainīsies deputātu attieksme un arī Valsts valodas centra iespējas. Jo likumdošanā izveidojusies nesaprotama situācija. Ja šī problēma ilgst jau otro sasaukumu, tad likumā kaut kas īsti nav kārtībā. Taču tas

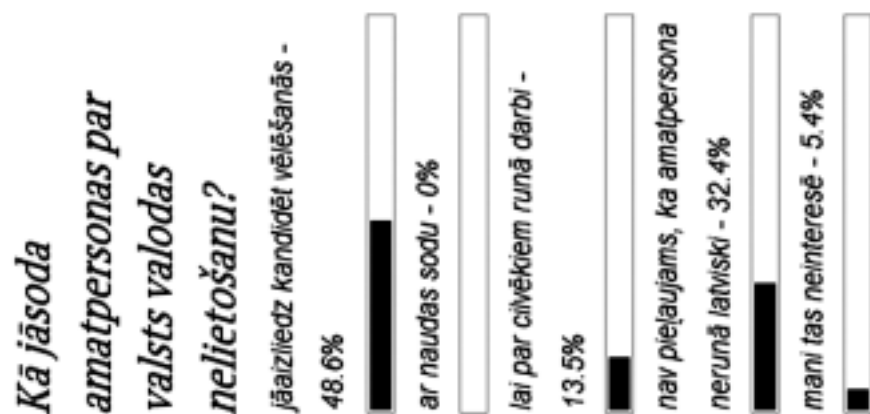
nekādā ziņā nav mūsu kompetencē. Iedzīvotāji izvēlas sev labvēlīgāko deputātu, bet ar valodu saistītās lietas parāda viņa attieksmi pret valsti. Tas nav pašvaldības kompetencē.

Iepriekš ir notikusi sarakste ar Valsts valodas centru. Un ir izskanējusi I.Baranova apņemšanās šogad valodu apgūt. Tāpēc 2020.gada novada budžetā esam paredzējuši līdzekļus EUR 600 apmērā valsts valodas kursu apmaksāšanai. Pagaidām tie vēl nav izmantoti. Kā būs tagad, kad likumā izdarīti grozījumi par valsts valodas apguves finansēšanu, pagaidām nevaru atbildēt. Tas jājautā juristiem.

Man grūti vērtēt šī deputāta iepriekš izrādīto izvairīgo attieksmi pret valsts valodas apguvi, jo kļāt nebiju. Mums jāstrādā ar tādiem deputātiem, kādi ir ievēlēti, un saskaņā ar mūsu valsts likumiem. Ja būtu likums, ka šāds deputāts nevar tikt ievēlēts, nebūtu nekādu problēmu. Bet, ja jau otrajā sasaukumā viss atkal sākas no gala, tad ne jau pašvaldība tajā ir vainojama. Neņemam arī spriest par to, kā deputāts būtu jāsoda par valsts valodas nezināšanu. Par to lai lemj tiesa.

Viedokļus uzklausa S.Karavoičika un I.Tušinska

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Balvu novada domē

27.februāra sēdes lēmumi

Neatvērs 10.klasi

Deputāti atbalstīja lēmumprojektu neatvērt 10.klasi Tilžas vidusskolā ar 2020.gada 1.septembri vispārējās vidējās izglītības vispārīglokojošā virziena (komerczinības un valsts aizsardzības mācība) programmā. Uzdeva Tilžas vidusskolas direktorei informēt izglītojamos un vecākus par pieņemto lēmumu.

Reorganizē pamatskolu

Nolēma reorganizēt Balvu pamatskolu par Balvu sākumskolu ar 2020.gada 1.augustu, turpmāk īstenojot pamatizglītības pirmā posma izglītības programmu no 1. līdz 6.klasei.

Pieņem saistošo noteikumu projektus

Pieņēma saistošo noteikumu "Kārtība, kādā Balvu novada pašvaldība sniedz palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" projektu un paskaidrojuma rakstu: "Grozījums paredz izīrēt sociālo dzīvokli personām ar invaliditāti, kā arī personām, kas aprūpē bērnu ar invaliditāti vai pilngadīgu personu ar invaliditāti. Nepieciešams papildināt noteikumus nosakot, ka sociālo dzīvokli ir tiesīga īrēt persona ar invaliditāti, kā arī persona, kas aprūpē bērnu ar invaliditāti vai pilngadīgu personu ar invaliditāti. Atbilstoši normatīvajam regulējumam šajā gadījumā netiek veikts personas ar invaliditāti materiālo resursu izvērtējums. Tas veicinās personu ar invaliditāti sociālo iekļaušanos." Tāpat pieņēma saistošo noteikumu "Par atļauju vīna, raudzēto dzērienu vai pārējo alkoholisko dzērienu ražošanai Balvu novadā izsniegšanas kārtību" projektu un paskaidrojuma rakstu: "Saistošajos noteikumos tiek grozīti punkti, kuros paredzēts personu loks, kam var tikt izsniegtas atļaujas vīna, raudzēto dzērienu vai pārējo alkoholisko dzērienu ražošanai no savā īpašumā vai valdījumā esošajos dārzos un dravās iegūtajiem produktiem vai savvaļā augošiem augiem, neizmantojot spirtu vai citu saražotos alkoholiskos dzērienus. Šis loks tiek papildināts ar fizisko personu – saimnieciskā darba veicēju."

Apstiprina attīstības stratēģiju

Apstiprināja Balvu novada pašvaldības aģentūras "SAN-TEX" vidējā termiņa darbības un attīstības stratēģiju 2020.-2022.gadam. Attīstības pasākumos pilsētā paredzēta, piemēram, jaunu pieslēgumu izveidošana, tehnisko noteikumu izsniegšana (40 mājās); jumtu segumu nomaiņa (Bērzpils iela 8, Bērzpils iela 46, Teātra iela 6, Vidzemes iela 1, Raiņa iela 40); kāpņu telpu un pagraba logu nomaiņa (Bērzpils iela 50 - pagrabs, Brīvības iela 73 - kāpņu telpa, Pilsone iela 23 - kāpņu telpa, Raiņa iela 54 - kāpņu telpa, pagrabs, Ezera iela 24 - pagrabs, Ezera iela 28 - pagrabs, Ezera iela 42B - kāpņu telpa); fasādes sienu krāsošana (Bērzpils iela 50, Raiņa iela 39, Vidzemes iela 24) un citi darbi.

Apstiprina zemes ierīcības projektus

Apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma "Brekši" Bērzkalmes pagastā sadalīšanai divās zemes vienībās. Zemes vienībai Nr.1 mainīja nosaukumu no "Brekši" uz "Mazie Brekši" un adresi no "Brekši", Dubļava, Bērzkalmes pagasts, uz "Mazie Brekši", Bērzkalmes pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.2 saglabāja nosaukumu "Brekši" un noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Tāpat apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma "Piesauļu mājas" Briežuciema pagastā sadalīšanai trīs zemes vienībās. Zemes vienībai Nr.1 piešķīra nosaukumu "Piesauļes" un noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.2 un uz tās atrodošajai ēkas daļai mainīja nosaukumu no "Piesauļu mājas" un adresi "Piesauļu mājas", Augstasils, Briežuciema pagasts, uz nosaukumu "Piesauļes" un adresi "Piesauļes", Briežuciema pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.3 un uz tās atrodošajai ēkas daļai piešķīra nosaukumu "Rijnieki" un adresi "Rijnieki", Briežuciema pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Apstiprināja arī zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma "Akmeņlauki" Balvu pagastā sadalīšanai divās zemes vienībās. Zemes vienībai Nr.1 un uz tās atrodošajām ēkām saglabāja nosaukumu "Akmeņlauki" un adresi "Akmeņlauki", Balvu pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.2 un uz tās atrodošajai ēkai piešķīra nosaukumu "Kalniņšēta" un adresi "Kalniņšēta", Balvu pagasts, noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras

galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamajam īpašumam "Rubeņi" Kubulu pagastā sadalīšanai divās zemes vienībās. Zemes vienībai Nr.1 un uz tās atrodošajām ēkām saglabāja nosaukumu "Rubeņi" un mainīja adresi no "Rubeņi", Esmeraldova, Kubulu pagasts, uz "Rubeņi", Kubulu pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.2 piešķīra nosaukumu "Mežrubeņi", noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība. Apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamajam īpašumam "Vējkalni" Balvu novada Bērzkalmes pagastā. Zemes vienībai Nr.1 saglabāja nosaukumu "Vējkalni" un noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Zemes vienībai Nr.2 un uz tās atrodošajām ēkām mainīja adresi no "Vējkalni", Dubļava, Bērzkalmes pagasts, uz "Mazie Vējkalni", Bērzkalmes pagasts; noteica lietošanas mērķi – zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība.

Nodos īpašumu atsavināšanai

Nolēma nodot atsavināšanai Balvu novada pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli Nr.2 Kalna ielā 13, Kubulos, kas sastāv no divstābu dzīvokļa 47,1 m² platībā. Tāpat nodos atsavināšanai Balvu novada pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli Nr.2 Vidzemes ielā 10, Balvos, kas sastāv no vienstābu dzīvokļa 30,11 m² platībā. Atsavināšanai nodos arī Balvu novada pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli Nr.46 Pilsone ielā 31, Balvos, kas sastāv no divstābu dzīvokļa 46,11 m² platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Lejupītes" Balvu pagastā, kas sastāv no vienas zemes vienības 1,0609 ha platībā. Tāpat nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu Sporta ielā 1A, Tilžā, kas sastāv no vienas zemes vienības 0,28 ha platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Māras" Krišjāņu pagastā, kas sastāv no divām zemes vienībām 0,1 ha platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Lāsītes" Krišjāņu pagastā, kas sastāv no trīs zemes vienībām 0,5 ha, 0,08 ha un 0,508 ha platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Upesgrivas" Bērzkalmes pagastā, kas sastāv no trīs zemes vienībām 4,88 ha, 0,68 ha un 0,1999 ha platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Tirums" Kubulu pagastā, kas sastāv no zemes vienības 3 ha platībā. Nodos atsavināšanai nekustamo īpašumu "Diķmalas" Balvu pagastā, kas sastāv no zemes vienības 1,8679 ha platībā. Uzdeva Īpašumu privatizācijas un atsavināšanas komisijai pasūtīt tirgus vērtības noteikšanas lietas, piesaistot sertificētu vērtētāju.

Nodos nomā zemi

Nodos nomā Balvu novada pašvaldībai piederošo nedzīvojamo telpu Nr.17 Brīvības ielā 5, Tilžā, ar kopējo platību 15,5 m² uz 10 (desmit) gadiem. Uzdeva Īpašumu privatizācijas un atsavināšanas komisijai pasūtīt nomas maksas noteikšanas lietu, pieaicinot sertificētu vērtētāju.

Sadala īpašumus

Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Erda" Viksnas pagastā 18,880 ha kopplatībā četras zemes vienības: zemes vienību 4,44 ha platībā, izveidoja jaunu īpašumu, piešķīra nosaukumu "Irzene"; zemes vienību 3,99 ha platībā, izveidoja jaunu īpašumu, piešķīra nosaukumu "Krotana"; zemes vienību 1,66 ha platībā, izveidoja jaunu īpašumu, piešķīra nosaukumu "Rudači"; zemes vienību 0,74 ha platībā, izveidoja jaunu īpašumu, piešķīra nosaukumu "Litopa". Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Loks" Viksnas pagastā 45,70 ha kopplatībā zemes vienību 11,90 ha platībā. No atdalītās zemes vienības izveidoja jaunu īpašumu un piešķīra nosaukumu "Loms". Tāpat atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Lazdulejas" Bērzpils pagastā 14,40 ha kopplatībā zemes vienību 3,70 ha platībā. No atdalītās zemes vienības izveidoja jaunu īpašumu un piešķīra nosaukumu "Lejaslazdas". Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Ezergaili" Kubulu pagastā 4,30 ha kopplatībā zemes vienību 3,10 ha platībā. No atdalītās zemes vienības izveidoja jaunu īpašumu un piešķīra nosaukumu "Medziedes". Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Virši" Krišjāņu pagastā 2,7613 ha kopplatībā zemes vienību 1,87 ha platībā. Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Purviņas" Bērzpils pagastā 43,80 ha kopplatībā divas zemes vienības: zemes vienību Nr.1 10,30 ha platībā un zemes vienību Nr.2 (izveidoja jaunu īpašumu, piešķīra nosaukumu "Kalna mala"). Atdalītajai zemes vienībai mainīja zemes lietošanas mērķi no zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība, uz zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība.

Maina nosaukumu

Mainīja nosaukumu privātpersonai piederošajam nekustamajam īpašumam Krišjāņu pagastā no "Zvaniņš" uz "Noru muiža".

Izdara izmaiņas amatu vienību sarakstā

Likvidēja Balvu novada pašvaldības administrācijas struktūrvienībā "Vispārējā un juridiskā nodaļa" amatu vienību "Iedzīvotāju deklarēšanas speciālists" - 1 amata vienība. Tāpat nolēma likvidēt Balvu novada pašvaldības administrācijas struktūrvienībā "Saimnieciskā nodaļa" amatu vienības: "speciālists mājokļa jautājumos" - 1 amata vienība; "saimniecības pārzinis" - 1 amata vienība. Nolēma mainīt Balvu novada pašvaldības administrācijas struktūrvienībā "Sabiedrisko attiecību un informācijas tehnoloģiju nodaļa" amata vienību "datortikla administrators" nosaukumu uz "datortikla administrators" - 1 amata vienība. Izveidoja Balvu novada pašvaldības administrācijas struktūrvienībā "Sabiedrisko attiecību un informācijas tehnoloģiju nodaļa" amatu vienību "datortikla uzturēšanas administrators" - 1 amata vienība. Lēmums stāsies spēkā ar 10.aprīli.

Apstiprina nolikumu

Apstiprināja Balvu novada pašvaldības konkursa "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska jauniešu iesaiste jaunatnes iniciatīvu projektos" nolikumu.

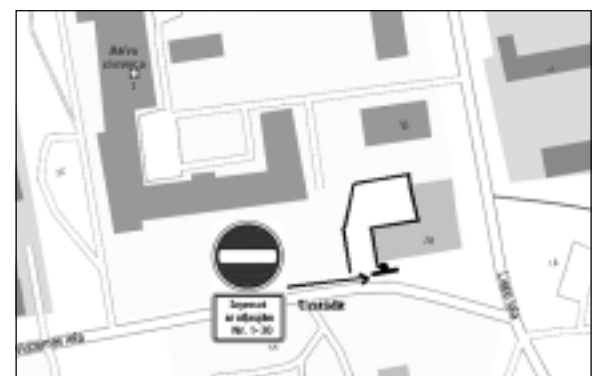
Nosaka maksu par dalību skatē

Noteica dalības maksu starpno vadu vokālo ansambļu skatē – EUR 50 no katra kolektīva. Noteikto dalības maksu nepiemēros Balvu novada vokālajiem ansambļiem.

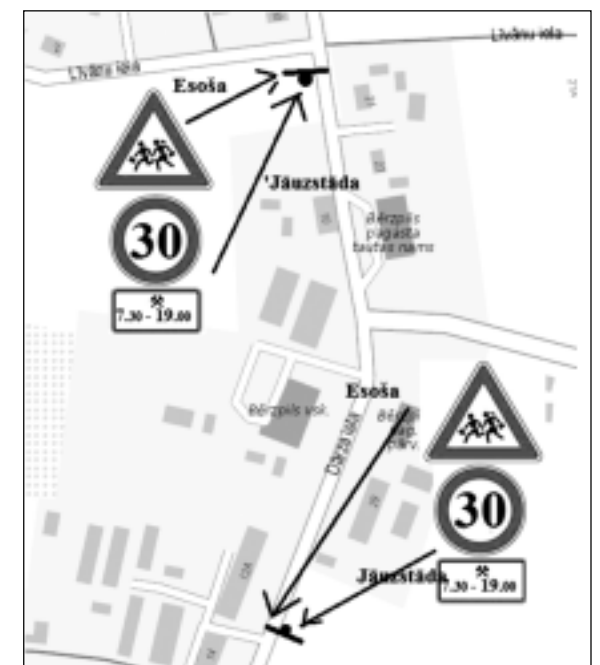
Pagarina nomas līgumu ar katoļu draudzi

Pagarināja 2014.gada 22.decembrī noslēgto zemes nomas līgumu ar Balvu Romas katoļu draudzi par Balvu Romas katoļu draudzei piederošo zemes īpašuma nomu Balvos, Ezera ielā 24A, ar kopējo platību 3009 m², uz 5 gadiem. Maksās Balvu Romas katoļu draudzei nomas maksu par zemes īpašumu Balvos, Ezera ielā 24A – EUR 1000 gadā.

Atļauj uzstādīt ceļa zīmes

Atļāva uzstādīt aizlieguma ceļa zīmi Nr. 301 "Iebraukt aizliegts" un vienu papildzīmi Nr. 849 "Cita veida papildinformācija" Vidzemes ielā 2b, Balvos.

Tāpat atļāva uzstādīt divas aizlieguma ceļa zīmes Nr. 323 "Maksimālā ātruma ierobežojums" un divas papildzīmes Nr. 828 "Darbības laiks" Dārza ielā, Bērzpilī.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Vai Tilžas pagasta pārvaldniece atkāpsies?

Skandalēt var arī ap vienu peļķi

Sapulcē Tilžā, kas notika 19.februārī, iedzīvotāji savai pārvaldniecei veltīja skarbus pārmērumus, kā galveno nelaimju cēloni akcentējot absolūtu komunikācijas trūkumu. Kāpēc komunikācija neizdodas, - šo un daudz ko citu jautājām pašai ANNAI BĒRZIŅAI.

Vai zinājāt par iedzīvotāju parakstīto vēstuli, ko iesniedza Balvu novada domei?

-Protams, jo cilvēki stāstīja, ka vāc parakstus tur un tur. Tilžā jau ilgāku laiku ir nemierīgi. Bet es nekomentēju to, kas saistās ar politiku. Sapulcē visu laiku pārmeta komunikācijas trūkumu. Iespējams, iedzīvotājiem to saasināja un dusmas izraisīja arī raidījuma "Bez Tabu" sižets. Manis teiktais, kur esmu it kā aizskārusi invalīdus, skanēja citādāk. Es teicu: "Apdomāju par iespēju vērsties tiesībsargājošās instancēs, jo nāk cilvēki, kuri saka, ka viņi nav sapratuši, par ko parakstās. Kādam teikts, ja parakstīs, tad pieliks pie pensijas, kādam teikts, ka uzbūvēs laipu pār upi, kādam – ka jāparakstās par meliorācijas projektu..." Tālāk teicu, ka nav kaunējušies parakstu vākšanā iesaistīt cilvēkus ar garīgām un veselības problēmām un arī guļošos. Atmosfēra tajā dienā, kad Tilžā ieradās televīzija, bija emocionāli skaļa.

Bet sapulcē Tilžā valdīja ļoti liela klātesošo aktivitāte, iedzīvotāji kritizēja Jūsu darbu, vadības stilu, attieksmi. Kā to uzņemat?

-Ja mērķtiecīgi to dara, tad var skandalēt arī ap vienu peļķi. Ja runā par pastu un Raiņa ielu, tad tur iet valsts nozīmes ceļš, ir vēstules un atbildes ar atteikumu, jo nav iedzīvotāju blīvuma un pietiekamas transporta plūsmas. Katram projektam ir jāatrod vieta, kur to iesniegt, lai piesaistītu

finansējumu. Šodien (saruna notika 25. februārī) Tilžā sākas iedzīvotāju sabiedriskā aptauja par rotaļu laukuma izveidi, un vecākiem tiek piedāvātas četras izvēles iespējas. Šovasar sāksies Eiropas projekta apguve Tilžas centrālā laukuma pārbūvei. Būs bruģēti celiņi, karogu vietas un tamlīdzīgi. Protams, smaga problēma ir ar veikalu centrā, kas pieder privatīpašniecei. Viņai ir piedāvāti vairāki risinājuma varianti. Pēc atzītajiem kritērijiem šī ēka nav grausts, un par to jājautā būvvaldei. Sarunās ar mani veikala īpašniece teica, ka viņai nav līdzekļu, bet, ja piespiedīs ko darīt, viņa aizvērs veikalu un divi cilvēki pazaudēs darbu.

Kas, Jūsuprāt, traucē veidoties labai komunikācijai Tilžā?

-Ja sešu gadu laikā grūta komunikācija ir ar diviem cilvēkiem, tad tas nav rezultāts arī uz 800 iedzīvotājiem. Principā problēma tikai ar diviem, kuriem ir mērķis darīt *pa savam*. Jautāju arī cilvēkiem, kuri piedalījās tajā sanāsmē, kādā veidā viņi iedomājas šo komunikāciju? Ja cilvēkam ir kāda problēma, viņš nāk pie manis un runā. Nāk gan pieņemamajās

stundās, gan esmu atvērta sarunai jebkurā laikā, kad esmu darba kabinetā. Iesākumā, kad organizēju sanāksmes, atnāca tikai paši darbinieki un vēl četri iedzīvotāji. Tad domāju, kā viņus piesaistīt. Šķiet, komunikācijas ziņā man ir pietiekami laba pieredze, jo esmu strādājusi dažādus darbus. Biju pārdevēja veikalā, iepriekšējā darbā manā pakļautībā bija 33 cilvēki, un tur sūdzību nebija. Pilnībā noraidu pārmērumus, ka neprastu komunicēt. Situācijā, kad saprotu, ka mani otrs nedzird, vienreiz esmu izgājusi no kabineta. Taču man nav raksturīgi būt skaļai. Vienmēr esmu centusies uzklaut un pateikt, ko cilvēkam darīt, kur iet, lai risinātu savu jautājumu.

Ja nelabvēlīgā gaisotnē, kā varēja saprast pēc noskaņojuma sapulcē, Tilžā turpinās, Jūs redzat iespēju palikt amatā un strādāt?

-Iedzīvotāji var izteikt jebkādu viedokli. Taču mani darba pienākumi saistās ar amata aprakstu, valsts likumiem un tamlīdzīgi. Es to visu pildu bez pārkāpumiem. Man nav par ko kaunēties. Iedzīvotāji cenšas meklēt pārkāpumus, esmu saņēmusi arī agresīvas izziņas, kuras saglabāju. Ir bijušas arī kontroles, institūciju pārbaudes, taču pārkāpumi nav konstatēti.

Bet psiholoģiski tas nav grūti?

-Jebkura sarežģīta situācija dzīvē kaut ko māca. Ko māca šī? Varbūt nedrīkstu būt tik ļoti atvērta pret cilvēkiem un man jānoņem *rozā brilles*. Uz to sanāksmi bija atnākuši iedzīvotāji ar viena veida viedokli, taču ikdienā pie manis nāk un dzirdo arī pavisam citādus uzskatus. Biju pārsteigta par atbalstu, ko uzklautāju pēc jau pieminētā televīzijas raidījuma. Un saprotu arī to, ka ne visi, kuri parakstījuši novada domei iesniegto vēstuli, vēlētos izskatīt manu atbildību amatam. Es noteikti palikšu un strādāšu.

Katrai pusei – sava taisnība

Tilžas pagasta iedzīvotāju saasinātās problēmas saistībā ar pārvaldnieces darbu, par ko jau stāstījām laikraksta iepriekšējā numurā, apsprieda arī Balvu novada domes finanšu komitejā 20.februārī. Ko par notiekošo Tilžā domā Balvu novada domes priekšsēdētājs AIGARS PUŠPURS?

Vai tilžēniešu vēstule ar daudzajiem parakstiem bija kas negaidīts?

-Gan jā, gan nē. No Tilžas sūdzības isākā vai garākā variantā ir nākušas pietiekami bieži. Tagad tas viss bija salicis kopā. Nevienam jautājumu malā nenoliekam. Finanšu komitejā nolasījām visas sūdzības, kā arī visas atbildes, kas bija saņemtas uz šīm sūdzībām – no Valsts kontroles, no ministrijas. Protams, uzklautājām arī tos, kuri pārstāvēja simts parakstījušos.

Kas no tā visa secināms?

-Tas, ka šim stāstam ir arī otra puse. Sūdzībai ir divas daļas, un ne visi ir parakstījušies zem tā, kas mums iesniegts. Tātad viena daļa ir pielikta klāt. Ir runa par ceļu, un būtībā šī ceļa problēma ir pielikta klāt daļai cilvēku, kuri parakstījušies, pat nezinoši. Protams, jautājumu apspriedām. Tagad mums ir arī divu deputātu iesniegumi par Annas Bērziņas rīcības izskatīšanu, un esmu novīzējis tos Ētikas komisijai, kas pieņems tālāko lēmumu. Neko citu par sūdzību pateikt nevaru. Man rodas šaubas, cik tā tomēr ir objektīva.

Kā, Jūsuprāt, būtu vērtējams Tilžas pagasta pār-

valdnieces darbs?

-Neviens no mums nav perfekts. Protams, spēja komunicēt ar cilvēkiem ir viena no svarīgākajām pārvaldnieka darba sastāvdaļām. Finansiālajā jomā daudzos gadījumos pie naudas tiek caur projektiem. Tilžas pagasts darbojas ar tiem līdzekļiem, kas bijuši pieejami. Teikšu, ka, dzīvojot taupīgāk iepriekšējos gados, tagad esam atraduši iespēju iedalīt vairāk līdzekļu visiem pagastiem. Par komunikācijas problēmu man grūti spriest, jo pats neesmu bijis klāt. Taču arī pārvaldniece pati atzina, ka kādā brīdī viņai bijušas ne tās korektākās atbildes. Šo jautājumu izskatīs Ētikas komisija. Pats Tilžā esmu skatījis grāvju un ceļu stāvokli. Protams, nevar teikt, ka tur ir perfekti, taču nesaku arī, ka galīgi slikti. Negribu nevienam apvainot, bet piekritu, ka katrai pusei ir sava taisnība. Tagad gaidīšu komisijas atzinumu. Bet par darbiem un finansēm Tilžā man būtisku pārmērumu nav.

Sapulcē Tilžā ļaudis daudz runāja par atjaunoto Krasta ielu, saistot šo faktu ar to, ka tur dzīvo pagasta pārvaldniece. Ko Jūs teiktu, - tā bija pareiza izvēle ceļa atjaunošanai toreiz?

-Lēmums bija labs, jo uz 2015.gadu ceļš atbilda visiem vajadzīgajiem nosacījumiem: ekonomiska aktivitāte – uzņēmēji, kuri ceļu izmanto ikdienā, darbavietas, ceļu infrastruktūras tehniskais stāvoklis. Lielākie ieguvēji taču ir paši iedzīvotāji tur, turklāt pārvaldnieces māja atrodas patālāk no ielas.

Ja turpinās naidīgas pozīcijas, pat zināms karš,

par kādu pagasta attīstību var runāt?

-Es to minēju arī finanšu komitejā. Nepārprotami, ka sūdzības turpināsies. Bet jābūt arī faktiem, un tikai uz neapgāzamu faktu pamata, kas rada neuzticību, mēs būsime gatavi rīkoties atbilstoši likumdošanai. Bet savstarpējas nepatikas dēļ nevar sodīt vienu vai otru. Kad Tilžā pagājušogad notika mūsu tikšanās ar iedzīvotājiem, atnāca cilvēki 40. Jau braucot uz Tilžu, domājām, ka nu tikai būs, jo bija jau saņemtas sūdzības. Taču pagasta pārvaldniecei toreiz neizteica nevienam pašu pārmērumu. Tāpēc tagad izskatās, ka sūdzības ir speciāli organizētas. Un ne visas tās ir patiesas.

Kamēr paši grauzīsies, attīstības nebūs

Deputāte EVA SMIRNOVA ir viena no finanšu komitejas locekļēm. Lūk, kāds ir viņas viedoklis pēc iepazīšanās ar Tilžas gadījumu.

-Esmu lasījusi vēstules, pabijusi Tilžā, runājusi ar cilvēkiem. Iepazīnos arī ar pagasta pārvaldnieka amata aprakstu. Formāli ņemot, Anna Bērziņa savus pienākumus

pilda. Taču, ja rezultātā pagasta iedzīvotāji ir neapmierināti, visticamāk, labas pārvaldības principi Tilžā tomēr nav ievēroti. Par to liecina attieksme un komunikācijas prasmes. Taču Annai Bērziņai ir arī atbalsta vēstule. Jājautā: kam ticēt?

Par ko debatējat finanšu komitejā?

-Izteicās katrs deputāts, kurš piedalījās. Mēs neesam tiesīgi vērtēt, atbilst viņa ieņemamajam amatam vai nē, taču nonācām pie viennozīmīga slēdziena, ka šis jautājums nedrīkst palikt neatrisināts. Ir taču tik daudz iespēju virzīt enerģiju pareizā virzienā, rakstīt projektus, domāt par pagasta nākotni, nevis risināt savstarpējus strīdus. Kamēr strīdēsies, nekāda attīstība pagastā nenotiks, jo karos divas neapmierinātas puses.

Tā vietā, lai risinātu būtiskus jautājumus pagasta dzīvē, viņi viens otru grauz.

Kāds ir pašas viedoklis pēc visa dzirdētā?

-Manuprāt, sava taisnība ir katrai pusei. Tilžā klibo komunikācija. Strīda pamats ir ne jau ceļš, bet neprasme komunicēt. Visticamāk, Annai Bērziņai dotu iespēju parādīt savus labos darbus, ja viņa pati tā uzskata, bet, ja tas tomēr neizdodas, jāmeklē cita iespēja. Patiesībā es domāju, ja, piemēram, par mani kā par bankas vai slimnīcas darbinieku simts cilvēki parakstītu vēstuli, es saprastu, ka kaut kas ir nogājis greizi, un ietu projām. Es aicināju Tilžas pārvaldnieci izvērtēt iespēju pašai atkāpties.

Izstāde "Skola 2020"

Ieinteresē ar paraugdemonstrējumiem un sarunām

26.februārī Balvu Valsts ģimnāzijas (BVĢ) sporta zālē Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadu skolu audzēkņiem un citiem interesentiem bija iespēja tuvāk iepazīt dažādu Latvijas augstskolu un profesionālo skolu studiju programmu piedāvājumu. 26 mācību iestāžu pārstāvji no visas Latvijas stāstīja, rādīja paraugdemonstrējumus un citos veidos mēģināja piesaistīt savus topošos audzēkņus.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šoreiz izstāde "Skola 2020" bija plaši apmeklēta. Arī pārējās nedēļas dienas Balvu Valsts ģimnāzijā bija piesaistītas ar dažādām karjeras izveles aktivitātēm. Pirmdien skolā viesojās māksliniece Elita Patmalniece, ceturtdien 7.-8.klašu skolēni apmeklēja Balvu iestādes un uzņēmumus, lai tuvāk iepazītu to darbību un darbinieku ikdienu, bet 9.-12.klašu audzēkņi tikās ar Nodarbinātības Valsts aģentūras darbiniekiem, kā arī piedalījās praktiskajā seminārā "Veiksmīga karjera, darot savu sirdslietu". Nedēļas noslēgumā, piektdien, 7.-8.klašu audzēkņi risināja krustvārdu mīklu par profesijām, bet 9.-11.klašu skolēni uzklauzīja tādu personību padomus kā Guntars Skutels, Aigars Pušpurs, Maruta Castrova, Egons Salmanis, Elita Teilāne un Sandra Kindzule.

Izstādē "Skola 2020" piedalījās:

Baltic Council for International Education; RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledža; Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija; Alberta koledža; Ekonomikas un kultūras augstskola; Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija; Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums; Latvijas Universitāte; LU Rīgas Medicīnas koledžas Rēzeknes filiāle; Latvijas Lauksaimniecības universitāte; Daugavpils Būvniecības tehnikums; Rēzeknes tehnikums, Valsts Robežsardzes koledža; Rīgas Tehniskā universitāte; Smiltenes tehnikums; Smiltenes tehnikuma Alsviķu teritoriālā struktūrvienība; Latvijas Jūras akadēmija; Rīgas Juridiskā augstskola; Jēkabpils Agrobiznesa koledža; Ogres tehnikums; Biznesa augstskola "Turība"; Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola RISEBA; Vidzemes Augstskola; Malnavas koledža; Valsts policijas koledža un Balvu Profesionālā un vispārīgizglītojošā vidusskola.

Mēģina atpazīt glāžu veidus. Topošais ēdināšanas pakalpojumu speciālists Sandis Rakovs (no kreisās) no Smiltenes tehnikuma palīdzēja BVĢ 8.klases skolniecei Uljanai Sisujevai (no labās) atpazīt bārmeņa darbā izmantojamus priekšmetus. "Mūsu skolā var apgūt divas profesijas, ko nav iespējams izdarīt gandrīz nekur citur Latvijā. Tie ir ceļu būvtehniķi un veterinārārsti. Turklāt praksē var braukt uz ārzemēm. Pats esmu bijis Maltā un nākamajā praksē došos uz Kanāriju salām," savu mācību iestādi reklamēja Sandis. Apgūt šīs jomas profesiju puišis nolēma, jo patīk gatavot ēst, īpaši cept kūkas. Stājoties tehnikumā, Sandis šaubījās, vai iemācīsies kaut ko jaunu, jo daudz ko jau pratis: "Bet nē, te viss, ko mācos, ir pilnīgi jauns."

Var mācīties tepat Balvos. Balvu Profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas Skaistumkopšanas pakalpojumu pusotrgadīgās programmas audzēkne Svetlana (no kreisās) demonstrēja apgūto praktiski, veidojot frizūru BVĢ audzēknei Sintijai.

Aicina apgūt aprūpētāja kvalifikāciju. Smiltenes tehnikuma Alsviķu teritoriālās struktūrvienības Aprūpētāju mācību programmas skolotāja Ina Vadinska pastāstīja, ka viņas pārstāvētā programma var mācīties arī cilvēki ar invaliditāti, bet iestāties skolā var līdz pat 60 gadu vecumam: "Apgūstam pirmo palīdzību, klientu aprūpi, mājturības pamatus, psiholoģiju, saskarsmi ar klientu, klienta budžeta pareizu veidošanu un citas zinības." Šīs mācību programmas absolventi var strādāt slimnīcās par māsu palīgiem, kā arī bērnudārzos, sociālās aprūpes un dienas centros vai aprūpēt klientus mājās."

Baidās no koronavīrusa. BVĢ 8.klases audzēkņi pasākumā ieradās, uzlikuši aizsargmaskas. "Baidāmies no koronavīrusa," viņi teica. Puišus interesēja studijas Latvijas Nacionālajā Aizsardzības akadēmijā. Ēriks (no labās) nākotnē vēlas dienēt armijā, jo šajā profesijā strādā arī viņa mamma. Jau šobrīd viņš gatavojas nākotnes darbam, uzlabojot savu fizisko sagatavotību ar sporta, piemēram, vieglatlētikas un boksa, palīdzību.

Piedāvājums interesē arī nodarbinātības dienestu. Daudz jautājumu Smiltenes tehnikuma Veterinārārstu palīga programmas 2.kursa audzēknei Montai Osei (no labās) uzdeva arī Nodarbinātības Valsts aģentūras Balvu filiāles darbiniece, trīs meitu mamma Sarmīte Raibekaze. Viņu interesēja, vai veterinārārsta palīgiem ir labas iespējas atrast darbu, cik ilgi jāmacās, lai iegūtu šo profesiju, kādus mācību priekšmetus apgūst programmas audzēkņi, cik modernas ir mācību telpas un kopmītnes, kur var iziet praksi un kad ir skolas atvērto durvju diena. S.Raibekaze paskaidroja, ka arī NVA reģistrēto darba meklētāju vidū ir šādas profesijas pārstāvji, tādēļ viņa vēlējas izziņāt darba un zināšanu papildināšanas iespējas šajā, kā arī citās jomās.

Interesējas arī skolotāji. BVĢ skolotāja Mudīte Stepanova (otrā no labās), būdama 8.klases audzinātāja, interesējās par dažādu augstskolu un vidējo profesionālo mācību iestāžu piedāvājumiem, lai varētu sniegt ieteikumus un informāciju saviem audzēkņiem.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Saruna ar Gada balvas kultūrā ieguvēju

Uzklausī cilvēkus! Arhīvi ir un būs

Ingrīda Zinkovska

Balvu novada Gada balvu kultūrā nominācijā “Gada izdevums 2019” ieguva VALENTĪNA KAŠA, Baltinavas novada iedzīvotāja, skolotāja. Pērn janvārī Balvu muižā viņa prezentēja grāmatu “Par tevi, Latvija”. Valentīna ir brīvprātīgā novadpētniece, kā tagad mēdz teikt, jo viņa ir valodu skolotāja, bet vēstures, īpaši savas apkaimes notikumu pētišana viņai ir vaļasprieks, tāpat kā kopā ar vīru stādītāis un koptais daiļdārzs lauku mājās.

No kurienes Jums radās interese par novadpētniecību, vēsturi?

-Savā laikā man dzīvē bija labi, interesanti vēstures skolotāji. Tas nekas, ka tas bija padomju laiks. Vēsture, pagātnes notikumi mani interesēja no mazām dienām. Daudz stāstu dzirdēju no sava tēva, ko savukārt viņš bija dzirdējis no sava tēva.

Pirmā grāmata Jums bija par Briežucienu, bet grāmata “Par tevi, Latvija”, kas ieguva Gada balvu kultūrā, ir jau otrā. Atgādiniet lasītājiem, par ko ir šī grāmata?

-Grāmata “Par tevi, Latvija” ir veltījums bijušā Balvu rajona represētajiem un aptver vairākas nodaļas. Ar Ārijas Tiho mirovas, Represēto apvienības Balvu novada nodaļas vadītājas palīdzību iepazīnos ar daudziem cilvēkiem, kuri savā laikā bija izsūtīti, nodibināju ar viņiem kontaktus, braucu un pierakstīju atmiņu stāstus. 90% bija priecīgi par manu ierašanos un teica, - paldies, ka tu esi un interesējies par mums. Bija daļa cilvēku, bet ļoti maza, kas atbildēja, - piedodiet, lūdzu, bet mums ir ļoti, ļoti sāpīgi to atcerēties. Grāmatas pirmā nodaļa, kas aptver 1941.-1949.gada represijas, arī ir vislielākā. Otrā daļa ir pētījums par nacionālajiem partizāniem, kur man daudz materiālu iedeva un palīdzēja Zigfrīds Berķis. Ir pētījums par nacionālo pretošanās kustību Viļakas un Rugāju vidusskolās.

Ir pavisam neliela nodaļa - Otrajā pasaules karā karojošo stāsti, bet to cilvēku ir nedaudz. Viņi nebija brīvprātīgie padomju armijā, viņus okupācijas vara iesauca. Lai ģimēni nepakļautu briesmām, viņi pakļāvās.

Un ir nodaļa “Dzīvesstāsti”, kur apkopota informācija par dažādiem cilvēkiem, kuri pārcietuši karu, peckaru, izsūtīšanas. Paši nav bijuši izsūtīti, bet ir aprakstīta tā laika situācija, kā tajā laikā dzīvojuši. No tā sastāv šī grāmata.

Grāmata izdota ar novadniece, ASV dzīvojošās Ilzes Silis (dzimtas saknes Briežuciemā) atbalstu, ar kuru internetā esam pazīstamas vairākus gadus. Grāmata iznāca 500 eksemplāros, 245 paņēma prezentācijas dienā, 60 vēl ir palikuši.

Uzzinot, ka esat nominēta novada Gada balvai kultūrā, bijāt priecīga?

-Biju ļoti pārsteigta, jo nezināju, ka tā balva būs tieši man. Kad saņēmu ielūgumu no Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes vadītājas Intas Kaļvas, uzreiz viņai aizsūtīju informāciju, ka diemžēl ierasties nevarēšu, jo pasākums notika piektdien, bet man piektdiena ir gara skolas diena (Valentīna strādā Stacijas pamatskolā) un mājās ierodos pusē septiņos vakarā, tādēļ septiņos nevaru ierasties Kubulos. Balvu Inta man pasniedza vēlāk. Protams, esmu par to gandarīta. Nav slikti saņemt balvas. Paldies visiem, kuri mani izvirzīja, kaut arī nezinu, kas viņi bija. Tikai vēlreiz gribu uzsvērt to, ka neesmu vēsturniece, bet valodu skolotāja. Es nespriežu kā vēsturniece, neizdaru secinājumus, kādus izdara vēsturnieki. Esmu tikai novadpētniece un mani secinājumi ir citi. Bet visam, kas grāmatā atspoguļots, dotas korektas atsauces, norādīts, no kurienes tas ņemts - arhīva fonds, muzejs vai pierakstīts pēc tāda un tāda cilvēka stāstījuma.

Februārī piedalījāties novadpētniecības lasījumos, ko organizēja Balvu Centrālā bibliotēka. Ko varat teikt par šo pasākumu?

-Novadpētniecības konferencē piedalījos pirmo reizi. Mani uzaicināja Sarmīte Vorza, kas ir novadpētniecības darba speciāliste bibliotēkā. Konferences gaisotne bija patikama, lasījumu autori - jauki cilvēki, arī lasījumu tēmas interesantas. Iespaidi - vislabākie. Tradīcija, manuprāt, jāturpina, jo ir vēl arī citi novadpētnieki, kuri vāc un apkopo materiālus par

citām tēmām. Noslēgumā tika dots vārds prāvestam Staņislavam Prikulim, jo lasījumi bija saistīti ar prāvestu un katoļu baznīcu vēstures pētnieku Albertu Budži. Beigās mēs visi dziedājām “Esi sveicināta, Marija!”, kas arī bija dvēseliski jauki.

Jūsu izvēlētais temats bija par vietvārdiem Briežuciema pagastā. Kā radās šis pētījums?

-Kad strādāju Briežuciema skolā par skolotāju, dzirdēju dažādus nostāstus par vietu vārdiem. Šie nostāsti mani ieinteresēja. Tani laikā skolā darbojās novadpētnieku pulciņš. Uzrunāju bērņus sakot: kā būtu, ja mēs pieķertos, savāktu un apkopotu informāciju par vietvārdiem. Tā savācām un noskaidrojām, kā celušies ciemu, māju, dabas objektu nosaukumi, kāpēc tie ir tādi. Stāsti netika vākti arhīvos, jo tur to nav, bet no cilvēkiem. Novadpētnieki gāja pie cilvēkiem un teica: “Jūs dzīvojat mājās ar šādu nosaukumu, lūdzu, pastāstiet, kā tas ir radies? Mēs piedalījāties skolu zinātniski pētnieciskajā konferencē, kas notika Viļakas vidusskolā. Skolniece Līna Pundure par vietvārdiem Briežuciema pagastā bija uzrakstījusi zinātniski pētniecisko darbu un ieguva pirmo vietu. Pēc tam darbiņš tika nolikts plauktā, līdz to tagad atkal izceļu dienas gaismā.

Pētījums noteikti slēpj interesantus stāstus?

-Par vietvārdiem runājot, var teikt, ka vietu nosaukumus ietekmējuši vēstures notikumi, konkrētas vietas atrašanās dabā, cilvēki un cilvēku likteņi. Minēšu Dambergus. Nosaukums saistīts ar personību Kārli Dambergu, kurš kādreiz tur dzīvoja. Viņam bija liela saimniecība, labākie zirgi Baltinavas pagastā. Par savu čaklo darbu Dambergs saņēma sodu - 1941.gada 14.jūnijā viņu izsūtīja uz Sibīriju, no kurienes viņš neatgriezās. Par godu viņam ciemam arī dots nosaukums. Pati nāku no Abriņām. Kāpēc tāds nosaukums? Senos laikos Abriņu ciema teritorija bija aizaugusi vieta, ar mežiem apaugusi pauguraine. Pasaulē norisinājās karš, un no kara vietas cilvēki bēga projām. Pirmie bēgļi, kas nonāca mūsu pusē, bijuši no vēsturiskās Abrenes. Tā arī cēlies šis nosaukums. Bēlīņu ciema nosaukums cēlies no uzvārda Belins, jo tur dzīvojis ļoti labsirdīgs saimnieks ar šādu uzvārdu, kurš palīdzējis cara padzītajiem latviešiem no Vitebskas.

Līdzīgi ir ar dabas objektu vietvārdiem, māju nosaukumiem?

-Tieši tā! Ir ļoti daudz interesantu vietvārdu, par ko var stāstīt un stāstīt. Vietvārds ‘Stouberova’ radies, jo šajā vietā kādreiz auguši milzīgi lieli koki ar tukšiem vidiem. Savukārt stāsts par Gorovņas zemi ir tāds, ka cara laikos zemnieki nosvīduši strādājuši uz tūruma, kas atrodas Bēlīņos, garām braucis muižkungs un apjautājies, kā iet. Zemnieki noņēmuši cepures, noliekuši galvas un teikuši, - *gore, na zeme*, kas nozīmē ‘grūti apstrādājama’. Briežuciemā ir Ziles kalns. Tur kādreiz audzis milzīgs ozols ar zilēm dūres lielumā. Ozols aug arī tagad, tikai ziles vairs nav dūres lielumā. Daudzām mājām un saimniecībām doti no senčiem pārmantoti vārdi, citām - izdomāti no jauna. “Pardes” savu nosaukumu ieguvušas no tā, ka mājas uzceltas kalnā, kur augušas pardes. “Soldatos” dzīvo jauna ģimene, kuras vecvecitēvs dienējis cara armijā 25 gadus. Jaunie saimnieki šo māju nosaukumu arī paturējuši. “Liepu” mājām apkārt aug liepu aleja. Mājas, kurās dzīvo mamma ar trim meitām, nodēvētas par “Žubītēm”, jo pašas atgādina žubītes.

Vai arī šis pētījums varētu būt par pamatu kādai jaunai grāmatai?

-Jautājums vienkāršs, bet atbildes pagaidām nav. Šie nosaukumi arhīvos nav atrodam. Arhīvos esmu pētījusi laiku, kad Latvijā notika iziešana viensētās, kad tika dalītas zemes. Man ir informācija par daudziem Briežuciema pagasta ciemiem, - cilvēks - zeme, cilvēks - zemes daudzums. To var pētīt tālāk dzimtas, vai tas turpinās, vai nē. Dzimtas var pētīt, izmantojot ļoti labu arhīvu, kas ir Balvos, ar kuru strādā Inese Zaikovska. Tās ir digitalizētās baznīcu grāmatas. Dzimtas var pētīt, izmantojot Latvijas Valsts un Latvijas Valsts vēstures arhīvus Rīgā. Varbūt kādreiz šai lietai pieķersos. Tagad turpinu vākt represēto stāstus, jo tā bija aizliegta lappuse daudzu gadu garumā, un šo cilvēku paliek aizvien mazāk. Grāmatā apkopotu to cilvēku dzīvesstāsti, kas dzīvo bijušajā Balvu rajonā. Tagad vācu materiālu par cilvēkiem, kuri izsūtīti no šīs puses, bet dzīvo citur.

Foto - A.Klisaņovs

Pārliecināta par to, ko dara. Valentīna Kaša ir ne vien pārliecināta, ka tas, ko viņa dara, ir aizraujoši un interesanti, bet arī sabiedrībai nozīmīgi un vajadzīgi: “Tēmu, ko pētīt, pietiek. Sevišķi jaunā paaudze, bērni un jaunieši samērā maz zina, piemēram, par represētajiem. Tēmu, kam *pieķerties*, pietiek arī citās jomās. Vajag tikai rakt, kā mēdz teikt.”

Neatceros, kurš konkrēti to teica, bet šos vārdus atcerēšos mūžam: “Tu, Vaļa, tik daudz neskrien pa arhīviem. Arhīvi ir, bija un būs. Tu apmeklē cilvēkus, kamēr viņi vēl dzīvi.” Savās novadpētnieka gaitās vienlīdz tiekots ar cilvēkiem un vienlīdz apmeklēja arhīvus. Visur ir atsaucīgi, laipni darbinieki, tostarp arī Balvu, Rugāju, Baltinavas novada muzejos, kur dodos, kad man ir nepieciešamība.

Sonedēļ atzīmējam laikraksta “Vaduguns” 70 gadu jubileju. Vai savos pētījumos esat izmantojusi arī laikraksta publikācijas?

-Biju, esmu un būšu uzticīga “Vadugunij”. Lai gan lielu daļu no 70 gadiem “Vaduguns” iznāca padomju gados, mēs tajos dzīvojam un tos nevar izvītrot no mūsu dzīves, teikt, ka tad viss bija slikti. Strādājot Briežuciema pamatskolā, man bija iekārtotas vairākas mapes ar dažādiem nosaukumiem. Šajās mapēs uzglabāju “Vaduguns” publikācijas par Briežuciema padomju saimniecību, cilvēkiem, par etnogrāfiskajiem ansambļiem un citas - gads, datums, “Vaduguns” numurs, kurā par to rakstīts. Šos materiālus esmu izmantojusi, īpaši tos, kur rakstīts par skolām - sen slēgtām, mazām skolām. Arī Briežuciema skolu. Tie man vienmēr patikuši. “Vaduguni” mūsmājās abonējuši un lasījuši, kopš sevi atceros. Manuprāt, avīze sniedz objektīvu informāciju.

Ir situācijas, kad Jūs kā brīvprātīgo novadpētnieci lūdz izpētīt vienu vai otru lietu, rast atbildi uz jautājumu?

-Pērn vasarā man piezvanīja novadniece un sabiedriskā darbiniece Regīna Ločmele-Luņova. Aktīvistu grupa, kas veica izrakumus Otrā pasaules kara apbedījumos Kurzemes katlā, bija atradusi daudzu padomju armijas karavīru mirstīgās atliekas, kas bija iesaukti un krituši ciņās ar vācu armiju. Kritušo sarakstos bija arī Bronislavs Ločmelis no Obeļevas. Regīna lūdza, lai par viņu kaut ko uzzinu. Apjautājos ciema vecākajiem iedzīvotājiem, diemžēl neviens neko neatcerējās. Taču Baltinavas novada muzejā kāds bija atdevis, manuprāt, Obeļevas ciema padomes grāmatu, kur tikušas pierakstītas ciema ģimenes. Atradu šo ģimēni - tēvu, māti un bērņus, no kuriem kritušais dzimis 1925.gadā, bet jaunākā meita dzimusi 1940.gadā. Griezies pie Ineses Zaikovskas Balvos. Atrādām šīs ģimenes dzimšanas datus, kas un kā, bet neatradu nevienu, kas kaut vienu no viņiem būtu pazinis. Inese teica: “Atnāc vēlāk, varbūt papētīsim katru ģimenes locekli, varbūt ir precējies, ir bērņi.” Bet līdz šim man pietrūcis laika.

Sauciens pēc palīdzības

Dzīvo katrai dienai un cer

Nelaime nenāk brēkdama – tā piezogas klusi un pavisam negaidīti. To zina arī rugājiēšu VITAS un KRISTAPA ZUŠU ģimene, kura audzina divus dēlus. Pagājušā gada aprīlī viņu dzīve apgriezās kājām gaisā, jo pēkšņi smagi saslima piecgadīgais dēls Deivids. Kopš tā brīža Vita un viņas ģimene savu dzīvi vairs neplāno, viņi priecājas par katru aizvadīto dienu.

Līdz piecu gadu vecumam Deivids bija dzīvespriecīgs bērns, kurš apmeklēja bērnudārzu, auga, priecēja vecākus un citus – nekas neliecināja par veselības problēmām. Tad pēkšņi puika saslima. Pagāja mēnesis, un no enerģiskā Deivida vairs nebija ne vēsts - viņš vairs nespēja ne runāt, ne pastāvīgi pārvietoties – puika sabruka vārda tiešā un pārnestā nozīmē. Ārstu verdikts vecākiem bija kā spriedums – puikam atklājās smagas komplikācijas pēc izslimotajām masalām. “Deividam bija četri mēneši, kad es saslimu ar masalām, kaut gan biju potējusies. Slimība noritēja ļoti smagi. Sākumā neviens nevarēja pateikt, kas man kaiš - mēnesi noguleju slimnīcā. Tikai pēc aptuveni divām nedēļām noskaidrojās diagnoze. Pa to laiku no manis saslima arī Deivids. Viņš, protams, nebija potējies, jo pirmā pote pret masalām bērniem paredzēta tikai gada vecumā,” atminas Vita. Tāda saslimšana, kāda konstatēta Deividam, Latvijā pēdējo reizi reģistrēta 1985.gadā – tāpat pirms 35 gadiem. Un arī pasaulē sastopama diezgan reti.

Pirmais pasaulē, kurš izmēģina jaunās zāles

Pēc mēneša apritēs gads kopš dienas, kad Vita un viņas vīrs uzzināja par baiso dēla diagnozi. Būdamā pēc profesijas mediķe, Vita zināja, ko tas nozīmē, taču viņa ir mamma un cerības neatmet. “Sākumā ārsti Deividam solīja 4-6 mēnešus,

bet nu jau būs pagājis gads. Savā ziņā viņš mums ir brīnumbērns. Pateicoties kādai jaunai ārstei neiroloģei, kura vēl ir rezidente, uzzinājām, ka no Amerikas var dabūt eksperimentālās zāles, kuras neviens pasaulē, izņemot mūsu Deividu, vēl nav lietojis. Mūsu dēls ir pirmais un vienīgais, uz kura šie eksperimentālie medikamenti ir izmēģināti, un viņš ir izdzīvojis. Taču cik ilgs laiks mums atvēlēts, nezina neviens – tas būs gads, pieci vai desmit. Mums nebija variantu, piekritām, jo šādā brīdī jāizmēģina viss, ko vien var. Šobrīd mēs katru dienu dzīvojam kā pēdējo...,” teic Vita.

Vajadzīgs īpašs autokrēsls

Šogad jūnijā apritēs gads, kopš Deivids izgājis eksperimentālo zaļu kursu. Visu, ko viņa veselības labā vecāki varējuši izdarīt, viņi ir izdarījuši. Savukārt mūsu - līdzcilvēku - spēkos ir uzlabot smagi slimā puisēna dzīves kvalitāti. Lai to izdarītu, nepieciešams atbalsts. Ar Latvijas Sarkanā krusta Balvu nodaļas atbalstu uzsākta līdzekļu vākšana speciālajam mašīnas autosēdeklim, kas aprīkots ar balstiem galvai un drošības sistēmām. Vita stāsta, ka pagaidām nākas likt lietā izdomu un pielāgoties savām iespējām. “Mūsu dēls pats nesēž, tādēļ viņu vajag pārvietot vismaz pusguļus. Automašīnas aizmugurē viņam esam uztaisījuši tādu kā divāniņu – uz tā viņš gul, kad vajag pārvietoties. Taču šāda pārvietošanās ir ļoti aprūtināta,” skaidro Deivida mamma. Daļa nepieciešamo līdzekļu speciālajam autokrēslam jau saziēdota, taču pagaidām finanšu vēl nepietiek. Vita stāsta, ka šobrīd pastāv cita problēma. Pārsvārā šāda veida autosēdekļiši dabūjami ASV, Jaunzēlandē vai Austrālijā, taču Zušu ģimenei paveicās un viņi vienu atrada Polijā. Taču ir viens ‘bet’... Veikals precī uz Latviju nesūta. “Kopā ar māsas vīru Andri, kurš labi pārvalda angļu valodu, uzrakstījām vēstuli ar lūgumu

Foto - no personīgā arhīva

Deivids pagājušā gada februārī. Vēl pirms gada šajā laikā puisēns bija enerģijas un prieka pilns - nekas neliecināja par slimības tuvošanos. Tā pienāca pēkšņi un nemanāmi.

izdarīt izņēmumu un palīdzēt. Tagad gaidām atbildi. Ja nē, vīrs jau teica, ka pašiem būs jāmēro 700km attālais ceļš un jābrauc pakaļ. Citu variantu nav,” teic Vita. Jaunā sievietē atzīst, - nepavisam nav viegli dalīties ar savu bēdu, taču dēla dēļ tas ir jā dara. “Esmu sapratusi vienu – plānot neko nevar. Jo vairāk mēģinu to darīt, jo nekas neizdodas. Mēs dzīvojam katrai dienai un ceram... Nekas cits jau neatliek...”

Kopā mēs varam!

Palīdzēsim Deividam tikt pie autokrēslīņa un ziedosim!

Latvijas Sarkanais Krusts, Balvu komiteja, reģ.Nr. 40008002279

Raiņa iela 52, Balvi, Balvu novads, LV-4501, konta nr. LV24UNLA0050004984376

AS “SEB Banka”, Kods: UNLALV2X

Jaundzimušie

Vēl dzimuši:

19.februārī pulksten 2.33 piedzima meitenīte. Svārs - 3,135kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Zane Jukse dzīvo Alūksnes novada Zeltiņu pagastā.

21.februārī pulksten 3.52 piedzima meitenīte. Svārs – 4,000kg, garums 57cm. Meitenītes mamma Judīte Keiša dzīvo Balvos.

21.februārī pulksten 8.26 piedzima puika. Svārs – 3,850kg, garums 55cm. Puisēna mamma Daina Rēdere dzīvo Gulbenes novada Stāmerienas pagastā.

Tagad vecāki trīs meitām un dēlam. 24.februārī pulksten 0.13 piedzima meitenīte. Svārs – 3,170kg, garums 52cm. Meitenītes vecākiem Elinai un Salvim Soloveiko no Alūksnes šis ir ceturtais bērniņš. “Mēs esam ģimene ar lielu pieredzi,” smaidot teic Eļina, stāstot par savu kuplo bērnu pulku. Mazo māsiņu mājās gaida vecākā māsa Patrīcija, kurai ir 9 gadi, dēls Alekss, kuram ir seši gadi, un 1,7 gadus jaunā Amēlija. “Tagad esam sagaidījuši vēl vienu meitiņu, kas man nebija nekāds lielais pārsteigums. Godīgi sakot, intuitīvi jutu, ka tā būs, un šo faktu ultrasonogrāfijā apstiprināja arī daktere. Tā nu tagad mums ir trīs meitas un viens dēls. Alekss gan, protams, ļoti cerēja uz brālīti, jo saprata, ka ar trīs māsām būs problēmas. Bet nekas, būs vien jāmil visas trīs. Un ja vēl meitenēm pieskaitām klāt mani, tad mūsu ģimenē daļā dzimuma pārsvars ir acīmredzams,” smaidot teic Eļina. Jaunie vecāki pēc jaundzimušās nākšanas pasaulē viņai devuši divus vārdus – Enija Tina. Izrādās, par vārda došanu bērniem Soloveiko ģimenē ir īpašs stāsts. Kad Eļina un Salvis gaidīja pirmo meitu, viņiem padomā bija trīs vārda varianti, no kuriem izvēlējās divus – Patrīcija Gabriela. Kad piedzima Amēlija, lai vēlāk meiteņu starpā nav nekādas abižošanās, arī bija jāliek divi. Tā Amēlija tika pie sava otrā vārda Keita. Līdzīgi bija arī ar Eniju Tinu. Toties tagad viss ir godīgi – katrai meitai pa diviem vārdiem. Taču ir vēl kāda interesanta sakritība, par kuru Eļina labprāt pastāsta. “Pirms pusotra gada 8.jūlijā, kad Balvu slimnīcas dzemdību nodaļā pasaulē nāca Amēlija, manam vecākajam brālim bija dzimšanas diena. Savukārt šogad 24.februārī, kad piedzima Enija Tina, savu septīto dzimšanas dienu svinēja brāļa dēls. Ģimenē smejamies, ka tagad vismaz divas reizes gadā būs jāsvin dubultsvētki manai un brāļa ģimenei. Cerēju, ka jaunākā meitiņa tomēr nepiedzims brāļa dēla dzimšanas dienā, bet viss notika tā, kā tam bija jānotiek,” secina nu jau četru bērnu mamma no Alūksnes.

21.februārī pulksten 11.45 piedzima puika. Svārs – 3,490kg, garums 54cm. Puisēna mamma Dace Skaistkalne dzīvo Alūksnes novada Annas pagastā.

21.februārī pulksten 12.11 piedzima meitenīte. Svārs – 3,720kg, garums 57cm. Meitenītes mamma Olga Ivanova dzīvo Alūksnes novada Pededzes pagastā.

22.februārī pulksten 9.31 piedzima meitenīte. Svārs – 4,160kg, garums 58cm. Meitenītes mamma Anita Langovska dzīvo Balvu novada Briežuciema pagastā.

Lappusi sagatavoja S.Karavoičika

Par azartspēļu biznesu Balvos un Latvijā

Pašvaldība ir pret, bet likums spēcīgāks

Ar šo publikāciju laikraksts "Vaduguns" noslēdz divu rakstu sēriju par azartspēļu biznesu Balvos un Latvijā. 18.februāra avīzes numurā savās pārdomās dalījās balvenietis, uzņēmējs Ivars Saide. Savukārt šajā rakstā publicējam Latvijas Spēļu biznesa asociācijas, Balvu novada pašvaldības un domes deputātu viedokļus.

Svarīgi, lai nemeklē kaktu kantorus

Jautāts, kā vērtē situāciju, ka Balvu mazpilsētā, kurā ir tikai ap 6000 iedzīvotāju, ir trīs spēļu zāles, un vai to izplatību nevajadzētu ierobežot, Latvijas Spēļu biznesa asociācijas (LSBA) prezidents ARNIS VĒRZEMNIEKS stāsta, ka azartspēles ir izklaide, ar kuras palīdzību, spēlējot samērīgi un atbildīgi, var labi pavadīt laiku. "LSBA veiktajā aptaujā noskaidrojām, ka biežāk minētie iemesli, kādēļ cilvēki spēlē azartspēles, ir vēlme laimēt naudu (51%), labas izklaides iespējas (30%), kā arī riska devas izjūšana (27%). LSBA uzsver, ka cilvēkiem vajadzētu spēlēt azartspēles tikai un vienīgi izklaides vai azarta nolūkos, jo uzskats, ka ar azartspēlēm var nopelnīt, ir maldīgs. Savukārt tai sabiedrības daļai, kuras vadmotīvs ir naudas pelnīšana vai ir grūtības ar drošas spēles pamatprincipu ievērošanu, vajadzētu pārtraukt azartspēļu spēlēšanu. Tas ir vienkārši izdarāms, iekļaujot sevi vienotajā pašatteikumos spēlētāju reģistrā, kas nodrošina, ka cilvēks vēlamajā termiņā (minimums - viens gads) netiks ielaists nevienā azartspēļu vietā," skaidro A.Vērzemnieks.

Tomēr LSBA prezidents piebilst, ka azartspēles ir legāla uzņēmējdarbības nozare, kas nodarbina daudzus cilvēkus un veic prāvas nodokļu iemaksas valsts budžetā. "Piemēram, 2018.gadā azartspēļu un derību nozare bija lielākais nodokļu maksātājs uz vienu uzņēmumu - kopējā nodokļu nomaksas summa sasniedza 75 miljonus eiro. Turklāt, apzinoties pieprasījumu un citu valstu piemēru, ir svarīgi, ka azartspēļu nozare tiek regulēta un iedzīvotāji nemeklē kaktu kantorus, kur nelegālajā sektorā to tiesības nav aizsargātas. Kas attiecas uz to, vai azartspēļu vietu skaits pašlaik ir pārāk liels, par to varēs spriest tad, kad pašatteikumos personu reģistrs būs papildinājies. Pēc Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas datiem šobrīd šajā reģistrā atrodami aptuveni 1100 iedzīvotāji. Savukārt Lietuvā un Igaunijā attiecīgajos reģistros ir apmēram 5000 - 7000 personas," stāsta A.Vērzemnieks.

Tā ir bedre, bet tomēr uzņēmējdarbība

Tikmēr Balvu novada pašvaldība piekrit iepriekšējā rakstā paustajam viedoklim, ka azartspēļu zāles neveicina izaugsmi. "Spēļu zāles ir bedre. Tā ir bedre arī tad, ja tās ir skaistas, gaumīgas un ja uz visu reģionu ir tikai viena spēļu zāle. Līdz ar to spēļu zāles nebūtu pieņemamas arī šādā variantā. Bizness

Azartspēles mēdz izraisīt spēcīgas jūtas. 2016.gadā, naktī no 21. uz 22.janvāri, visām trīs Balvu pilsētā esošajām spēļu zālēm tika izsisti logi un durvis. Iedzīvotāji zināja stāstīt, ka spēļu zāles tika demolētas ne tikai ar kāju un dūru, bet arī ar beisbola nūjas un pudeļu palīdzību. Pēc redakcijas rīcībā esošās informācijas to visu paveica kāds pārlieku iedzēris vīrietis, kura huligānisma pamatā, iespējams, bija lielas naudas nospēlēšana kādā no trīs spēļu zālēm. Jāteic, ka policija ik pa laikam dodas izsaukumos uz spēļu zālēm.

nav jabolsta uz cilvēku vajībām nekādā formā! Tomēr jāatceras, kā tas minēts arī iepriekšējā rakstā, ka azartspēļu bizness ir uzņēmējdarbība. Pērn pašvaldības budžetā ieņēmumi no azartspēļu nodokļa sasniedza nepilnus 94 tūkstošus eiro. Protams, tas nekā neatsver nopietnās sociālās problēmas, kas rodas azartspēļu atkarīgajiem un to līdzcilvēkiem," uzsver Balvu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību un IT nodaļas vadītāja LAUMA KAĻVA, skaidrojot pašvaldības viedokli.

Diemžēl, kā skaidro L.Kaļva, to nesaprot vai nevēlas saprast likumdevējs. To apliecina arī Azartspēļu un izložu likums. Proti, šī likuma 41.pantā noteikti vairāki azartspēļu organizēšanas ierobežojumi, uz kuriem var balstīties pašvaldība, aizliedzot azartspēles. Citi iemesli aizliegt spēļu zāles neatbilst likumam, un šādi aizliegumi lemti neveiksmē, ko arī pierāda Balvu novada pašvaldības pieredze. Tiesa, kā skaidro pašvaldības pārstāve, šī likuma 42.pantā minēts vēl viens iemesls. Proti, ja 41.pantā nosauktie šķēršļi nepastāv, par atļauju organizēt azartspēles lemj pašvaldības dome izvērtējot, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Savukārt jēdziens "būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumš" tiek skaidrots kādā no Augstākās tiesas spriedumiem. Proti, "...pašvaldībai, papildot ar saturu nenoteikto juridisko jēdzienu "būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumš", visi konkrēto vietu

raksturojošie apstākļi jāvērtē kompleksi, vienlaikus raugoties, vai azartspēļu pakalpojumu sniegšanas iespēja attiecīgajā administratīvajā teritorijā faktiski netiek izslēgta, pamatojot šādu lēmumu ar vispārīgu vērtību aizsardzību."

Neļauj, bet tiesa lemj citādāk

Lai vai kā, Balvu novada pašvaldības dome savā pastāvēšanas laikā (kopš 2009.gada 1.jūlija) ir trīs reizes skatījusi jautājumu par atļauju spēļu zāles atvēršanai. "Pirmo reizi tas bija 2011.gada 14.jūlijā. Tika pieņemts lēmums neatļaut SIA "ALTEA" atvērt spēļu zāli Brīvības ielā 63, Balvos. Otro reizi šāds jautājums tika skatīts 2012.gada 8.martā. Arī šis lēmums bija negatīvs azartspēļu organizatoram - tika nolemts neatļaut SIA "Joker Ltd" atvērt spēļu zāli Kalna ielā 2, Balvos. Taču uzņēmējs pašvaldības lēmumu iesniedza tiesā. Tā, vadoties no mūsu valsts likumdošanas, pieņēma Balvu novada pašvaldībai nelabvēlīgu lēmumu un uzlika pašvaldībai par pienākumu izsniegt atļauju spēļu zāles atvēršanai. Rezultātā pašvaldība, izpildot Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 12.marta spriedumu, tā paša gada 31.maijā pieņēma lēmumu atļaut SIA "Joker Ltd" atvērt spēļu zāli Kalna ielā 2. Iepazīstoties ar konkrētiem faktiem, secinām, ka Balvu novada pašvaldība katru reizi ir pretojusies atvērt spēļu zāles, taču diemžēl tiesa un likums ir stiprāki par mūsu vēlmēm. Vienīgais, kas šajā jomā cilvēkiem var palīdzēt, ir valsts - mainot likumdošanu un ierobežojot azartspēļu biznesu," uzsver L.Kaļva.

Kā vērtējat azartspēļu biznesu?

Atbild Balvu novada domes deputāti

Līdzekļi, kas tiek iekasēti valsts un pašvaldības budžetā no spēļu zālēm, ir atkarīgi cilvēku ģimeņu asaru nauda. Tāpēc šos ieņēmumus uzskatu par sabiedrības posta apmēra rādītāju, nevis pienasumu valsts un pašvaldības attīstībai. Diemžēl joprojām spēļu zāles aizsargā Saeimā pieņemtais Azartspēļu un izložu likums, kas pašvaldību deputātiem paredz ļoti mazu iespēju ietekmēt to atvēršanu un darbību. Nepamet sajūta, ka arī mūsu bērni, slēpjoties aiz moderno tehnoloģiju plusiem, mērķtiecīgi tiek pārspīlēti apjomā pieradināti pie viedtālrunu un citu moderno tehnoloģiju lietošanas un kļūst par tehnoloģiju vergiem - nav līdzsvara starp tehnoloģiju un cilvēka attīstību. Bērni šobrīd savā starpā maz sarunājas, ļoti maz spēlējas, ir ieurbušies telefona ekrānā, bet elektronika maz attīsta personību un maz palīdz talantam un radošumam. Taču ļoti iespējams, šie bērni būs vieglāk piesaistāmi kā klienti spēļu zālēs. Pašvaldība iegulda daudz līdzekļu sporta, izglītības, kultūras un atpūtas infrastruktūras uzlabošanā cerot, ka tas piesaistīs vairāk visa vecuma iedzīvotājus veselīgam, nedegradējošam un radošam dzīvesveidam. Uzskatu, ka Saeimas vairākumam beidzot jāvienojas par spēļu zāļu slēgšanu visā valstī!

EGONS SALMANIS

Ir labi, ka šis jautājums sācis virzīties valsts un pašvaldību mērogā. Turklāt Daugavpils ir sekojusi Rīgas piemēram aizliedzot spēļu zāles, tās atļaujot tikai viesnīcās. Tie kalpo kā labi piemēri arī Balvu novadam. Esmu par spēļu zāļu aizvēršanu Balvos. Ierosinu spēļu zāles pārcelt uz Balvu novada mazāk apdzīvotu teritoriju, kur tiku veidotas jaunas darbavietas, būtu arī sakopta pieguļošā teritorija. Pie šī jautājuma nopietni jāstrādā juristiem un deputātiem. Varētu apzināt arī iedzīvotāju viedokli, piemēram, vai vienu spēļu zāli pilsētā tomēr vajadzētu atstāt. Šis jautājums jāskata no juridiskā un komerclikuma aspekta, jo spēļu zāļu telpas atrodas šīs nozares uzņēmēju īpašumā. Deputātiem būtu jāatbilst šīs nozares pārstāvjiem, jāvirza konkrēti priekšlikumi un jāgatavo lēmumprojekts, piemēram, uzdotot uzņēmējam pēc pieciem gadiem izbeigt vai pārcelt azartspēļu uzņēmējdarbību citā teritorijā. Tajā pašā laikā jāseko līdzi, kā virzība šajā jautājumā notiek Rīgā. Tas tadē, ka 2024.gadā, kad Rīgā paredzēts aizvērt spēļu zāles, atstājot tās tikai viesnīcās, azartspēļu biznesa pārstāvji grasās pret Rīgas domi sniegt tiesā prasību. Kas attiecas uz ieguvumiem Balvu pilsētai no azartspēļu biznesa, tās ir darbavietas, sakārtota infrastruktūra, iekasētais īpašuma un ienākuma nodoklis. Savukārt zaudējumi - cilvēki ar salauztiem likteņiem un atkarība. Tomēr, ja spēļu zāles izdosies slēgt, mani uztrauc, kas ar azartspēlēm notiek internetā. Tās ik uz soļa tiek reklamētas arī televīzijā. Ģimene, cilvēka disciplīna, gribasspēks, domāšana ilgtermiņā un spēja pateikt "NĒ!" - tās ir galvenās lietas cīņā pret azartspēlēm un to radīto atkarību. Ļoti ceru, ka azartspēļu jautājumā būs mērķtiecīga virzība uz priekšu!

AIJA MEŽALE

Spēļu zāļu skaits noteiktā vietā no uzņēmējdarbības viedokļa nav atkarīgs no iedzīvotāju skaita, bet gan no rentabilitātes. Respektīvi, ja spēļu zāle nestu zaudējumus, tā tiktu slēgta. Ja vērtējam Balvos darbojošos spēļu zāļu skaitu, sākotnējais secinājums ir, ka apmeklētāju maksātspēja nodrošina to pastāvēšanu. Diskusijās par sabiedrības ieguvumiem un zaudējumiem vairumam, tajā skaitā arī man, pārsvarā prevalē emocijas, proti, ja spēļu zāles aizvērtu, nerastos no azartspēlēm atkarīgie, nebūtu, kur spēlēt, tādejādi arī cilvēki nezaudētu naudu utt. Izvairoties no emocionāliem izteikumiem par spēļu zāļu ierobežošanu, būtiski atcerēties, ka tie, kuri gribēs spēlēt spēļu automātus, to arī darīs, tikai jau slēptā veidā interneta vidē, jo azartspēļu spēlēšana šādā veidā ir brīvi pieejama un jau sen arī legāla. Vadoties no iepriekšminētā, piedāvāju citu skatījumu par spēļu zāļu pastāvēšanu. Pieņemsim, ka noteiktu apstākļu dēļ Balvos aizvērt spēļu zāles. Rezultātā darbinieki/vietējie iedzīvotāji zaudē darbu, vismaz uz kādu laiku paliek neap-saimniekotas trīs ēkas, apmeklētāji, kuri ieinteresēti apmeklēt šādas iestādes, meklē citus azartspēļu veidus - vai tā būtu spēlēšana internetā jau slēptā veidā, vai arī apmeklēt citu pilsētu spēļu zāles. Tādejādi vienkārša spēļu zāļu ierobežošana novadam salīdzinoši nestu vairāk zaudējumus nekā ieguvumus - gan neieņemto azartspēļu nodokļu, gan zaudētu darbavietu un infrastruktūras veidā. Drīzāk diskusijas un jautājums raisa spēļu zāļu atrašanās vieta Balvu pilsētā. Neesmu atbalstījis spēļu zāļu atrašanos esošajās pilsētas vietās. Tādēļ interesanti būtu uzklaut to deputātu viedokļus un argumentus, kuri ir atbalstījuši šādu iniciatīvu. Tas būtu tikai lieliski, ja spēļu zāles atrastos pilsētas nomalē vai citviet novadā. Tādejādi arī kāds pamests novada stūrītis tiktu sakārtots, kā arī vismaz daļēji atturētu kādu apmeklēt spēļu zāli, ja tā atrastos patālu no pilsētas centra.

SANDIS PUKS

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Pasaules Vēsture

☞ Rīdnieku Šveinfurtu godā par vienu no izcilākajiem Āfrikas izpētes pionieriem. Dabas zinātnieks aprakstīja plašas Āfrikas teritorijas, iepazīs neskaitāmas ciltis un iepazīstināja Eiropu ar pigmeju dzīvesveidu.

☞ Sparta - karotāju valsts. Vairākus gadsimtus Sparta ir viena no spēcīgākajām pilsētvalstīm Senajā Grieķijā. Panākumus nodrošina strikta politika pārvalde, īpaša jaunās paaudzes audzināšanas sistēma un izcili disciplinēta, prasmīga armija.

☞ "Vilku mīga": Hitlera dzīve slepenajā mitnē. Lai vadītu uzbrukumus Padomju Savienībai, vācieši pūrināja, odiem pārpildnā Mazūrijas mežā 1940. gadā uzbūvē slepenu Hitlera štābu - iespaidīgu kompleksu ar īpašu bunkuru pašam fireram un trim drošības zonām.

☞ Zagļiem ļoti patīk Rembrants. Renesanses mākslas ģēnija Rembranta vārds komentārus neprasa. Viņa slavenāko darbu "Naktssardze" Amsterdamas muzejā katru gadu aplūko aptuveni divi miljoni cilvēku. Rembrants ir Nīderlandes mākslas Zelta laikmeta augstākā virsotne, kas kā magnēts vilina ne tikai mākslas cienītājus, bet arī zagļus. Četrus zādžības, no kurām viena nav atklāta līdz pat šodienai.

☞ No pieticīga cepuma līdz milzu tortei. Kad 1947.gadā Lielbritānijas kronprincese Elizabete savās kāzās pasniedza torti, tā bija vairāk nekā tūkstoš gadu ilgas tradīcijas kulminācija. Konditorejas izstrādājumus pasniedza jau antikā laikmeta svētku mielastā, bet, saprotams, ne jau torti līdz griestiem. Savulaik kāzu viesi mielojās gan ar vienkāršiem cepumiem, gan pīrāgu, kurā iecēpti jēra sēklinieki un gaiļū sekstes.

☞ Kurš uzvarēs Maizes laukā? 15.gadsimta otrajā pusē Osmāņu impērija ir iekarojusi daļu Balkānu un pietuvojusies Ungārijai ar tās zelta un sudraba atradnēm. Taču Ungārijas karalis nav ar pliku roku ņemams. 1479.gada oktobrī viņa algotņu karaspēks stājās pretim osmaņiem Maizes laukā.

☞ Dubultaģents krāp vāciešiem. Kad Otrā pasaules kara gaitā 25 gadus vecais brits Edijs Čepmens nonāk vācu gūstā, viņš piesakās spiegot Hitlera labā. Veicot savu pirmo uzdevumu Anglijā, jaunais vīrietis kļūst par dubultaģentu un iesaistās britu izlūkdiensista operācijās, lai dezinformētu pretinieku.

☞ Vienatnē apkārt pasaulei. Pirātu uzbrukumī, kareivīgi indīgi un tornado. Amerikāņu burukuģu kapteinim Džoša Slokamam netrūkst izaicinājumu, kad viņš mēģina kļūt par pirmo cilvēku, kurš vienatnē apburājis apkārt pasaulei.

☞ Noslēpumainais vudū. Rietumu pasaulē vudū stereotipiski saista ar melno maģiju, zombijiem un baisiem rituāliem. Patiesība gan ir mazliet citāda.

Leģendas

☞ Dārela divas dabas. Pasaulslavenais rakstnieks un dabas pētnieks Džerals Dārels gribēja izveidot zoodārzu, kas kļūtu par Noasa šķīstu apdraudētajiem dzīvniekiem, taču bieži pameta novārtā paša ģimeni.

☞ Alkatības lāsts. Brāļu Menendesu tiesas prāva ASV 1989.gadā piesaistīja lielu uzmanību. Te bija visi Holīvudas filmās iecienītie elementi - bagātība, incests, neuzticība un slepkavība.

☞ Esi saprātīgs - prasi neiespējam! Panki deva priekšroku devīzei "Sekss un graušana", hipiju laikā populāro tiekšanās pēc dabiskuma aizstājot ar mākslīgo, ieskaitot sintētiskas lietošanu apģērbā.

☞ Unikālais hazāru kaganāts. Trīs gadsimtu garumā hazāru valsts bija līdzvērtīga pretinieca sava laika varenākajām impērijām: Bizantijai, arābu kalifātam un Persijai, turklāt šie tjurku klejotāji par galveno reliģiju padarīja jūdāismu.

☞ Ar Latvijas vārdu pasaulē. Diplomāta Kārļa Zariņa mērķis bija ziedot sevi tautas labklājībai, tās pastāvēšanai un dzimtajai zemei. Šo misiju viņš īstenoja ne tikai Latvijā, bet arī ārzemēs valsts okupācijas laikā.

☞ Vēl lasiet par traģikomiskajiem deju maratoniem ASV 30. gados; sāls pilīm un katedrālēm dažādās pasaules malās, pilsētu vaibstus zīmējošajiem elementiem latēnām, soliņiem un afixu stabiem; cilvēces cīņu ar vīrusu epidēmijām; Ņeļina pēdējām dienām un nāves apstākļiem; mūžības čūsku Uroborosu; slavenākajiem jūras laupītājiem, kā arī citus stāstus, kas jāzina.

Krustvārdu mīkla

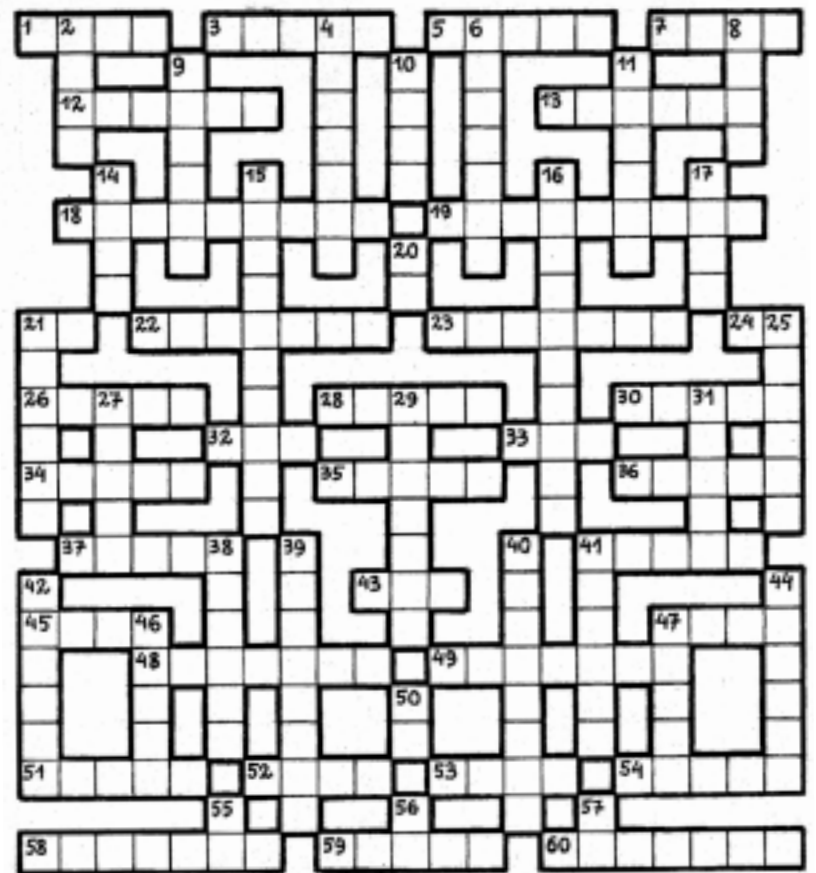
Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.martam.

3.kārta

Februāra mīklu atrisināja: J.Pošeika, Z.Pulča (Balvi), D.Zelča (Krišjāņu pagasts), A.Jugane, A.Vīcupa (Vectilža), I.Svilāne, V.Ločmele (Lazdukalna pagasts), I.Homko (Medņeva), A.Mičule (Tilža).

Par februāra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem INESE HOMKO no Medņevas. Pēc balvas griezties redakcijā.

Sastādīja G.Gruziņa

Horizontāli 1. Ingas Misānes atveidotā loma 2013.g. Nacionālā teātra izrādē "Bagātā kundze". **3.** Komēdijas paveids, kam raksturīgi pārspīlējumi, klaunāde, absurdas situācijas. **5.** Ievīņas lomas atveidotāja 1998.g. Rīgas Jaunā teātra izrādē "Skroderdienas Silmačos". **7.** Madaras Botmanes atveidotā loma 2018.gada Nacionālā teātra izrādē "Pūt, vējiņi!". **12.** Jaunatnes teātra galvenais režisors 1964.-1992.g. **13.** Saulgaiša lomas atveidotājs 2020.g. Rīgas Jaunā teātra izrādē "Zalkša līgava". **18.** 1901. un 1902.g. Rīgas Latviešu teātri tika izrādītas 2 lugas, kuras saņēma ļoti kritiskas atsauksmes. Nosauciet lugu autoru! **19.** Ar kādas lugas pirmizrādi 1883.g. 2.oktobrī tika atklāts Rīgas Krievu teātris? **21.** "Spēlmaņu nakts" Gada aktrise (iniciāli) 2007., 2016., 2018.g. **22.** Latviešu tautas tradīcijas ar teātra elementiem. **23.** Vairāku teātru režisors, Latvijas teātra Gada balvas ieguvējs 1996., 2007.g. **24.** "Spēlmaņu nakts" Gada aktieris (iniciāli) 2009., 2018.g. **26.** Eduarda Pāvula pirmā galvenā loma Dailes teātri. **28.** Ciems, kurā dzimis režisors Alfreds Amtmanis Briedītis. **30.** Apdzīvota vieta, kur notika pirmā zināmā latviešu sarīkotā teātra izrādē (1818.g. vasarā). **32.** Teātris (abreatīvs), kurā 2011.g. tika iestudēta izrādē "Leģionāri". **33.** "Spēlmaņu nakts" Labākais diriģents 1995.g. **34.** Izrādē, žūrijas specbalvas ieguvēja Blaumaņa festivālā Valmierā 2001.g. **35.** Paliglidzēklis aktiera ārējā tēla pārveidošanā. **36.** Lilītas Bērziņas balvas ieguvēja 2004.g. **37.** Viena no Spīdolas lomas atveidotājam Raiņa "Uguns un nakts" pirmuzvedumā 1911.g. 26.janvārī. **41.** Cik "Spēlmaņu nakts" nominācijas 2011.-2012.g. sezonā saņēma Dirty Deal Teatro? **43.** Veltas Līnes atveidotā loma 1982.g. Nacionālā teātra izrādē "Didriha Taizeļa brīnišķīgie piedzīvojumi". **45.** Viena no pirmajām latviešu teātra aktrīsem (vārds), istajā vārdā Doroteja Šteinberga. **47.** Kuru režisoru 2017.g. Valmieras teātri Ēlīnas Cērpas režisētā izrādē atveido Imants Strads? **48.** Kura izrādē 2008.g. ieguva "Spēlmaņu nakts" balvu kā labākā izrādē bērniem? **49.** Aktrise, kurai 1996.g. piešķirta Bertas Rūmnieces balva. **51.** 1997.g. Nacionālajā teātri tika iestudēta Jūdzina O' Nīla luga "... piestāv Elektrai". **52.** "Spēlmaņu nakts" Labākā baleta soliste 1995.g. **53.** "Spēlmaņu nakts" Labākais jaunais skatuves mākslinieks 2001.-2002.g. **54.** Pēc A.Čehova stāsta veidota luga, kurā Mihails Čehovs, strādādams Rīgas Krievu teātri, nospēlēja vīra lomu. **58.** Leģendārs aktieris, kurš vēl 100 gadu vecumā spēlēja uz skatuves. **59.** Ar kādas lugas pirmizrādi 1919.gada 30.novembrī tika atklāts Latvijas Nacionālais teātris? **60.** Pilsēta, kurā Leļļu teātra aizsākumi meklējami 1989.g.

Vertikāli 2. Baibas Brokas atveidotā loma 2005.g. Rīgas Jaunā teātra izrādē "Trīs māsas". **4.** Aktieris, režisors, kā vārdā nosaukta 1986.g. nodibinātā balva. **6.** Aktieru grima detaļas. **8.** Ierakstiet trūkstošo vārdu Lilioma dziesmas fragmentā: "Vai jums vēderā dienišķā... Vai tur vienkārši vārds kurkst. Te mēs visi vienādi esam. Vai tad būš tā vēl cīturs kaut kur." **9.** Latvijas Leļļu teātra aktrise, 2000.g. saņēmusi balvu kā labākā aktrise par lomu izrādē "Simbelins" Bērnu un jaunatnes teātru festivālā BANANIKALA Tallinā. **10.** Kādā valodā notika izrādē 1782.g. dibinātā Rīgas 1.pilsētas teātri? **11.** Strādnieku teātra padomes goda priekšsēdētājs. **14.** Aktrise (vārds) izrādē "Skroderdienas Silmačos" atveidojusi Elinu - 1955.g., Antoniju - 1965.g., Tomuļu māti - 1975.g. **15.** Kurš teātris 1938.g. saņēma jaunu zāli - vienu no modernākajām teātra zālēm Eiropā? **16.** Profesionāli ceļojoši mākslinieki 17.g. **17.** Tēls Nacionālā teātra izrādē "Latgola.lv". **20.** Latviešu profesionālās scenogrāfijas pamatlīcējs (iniciāli). **21.** Aivara Bogdanoviča loma 1997.g. Nacionālā teātra izrādē "Zvejnieka dēls". **25.** Kura teātra pirmā izrādē bija Raiņa luga "Indulis un Arija" 1920.g. 19.novembrī? **27.** Liepājas teātra galvenais režisors 1968.-1974.g. **29.** "Spēlmaņu nakts" Gada sasniegums baleta mākslā 2017.g. **31.** Ar kādas A.Čehova lugas izrādē Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris atzīmēja 120.dzimšanas dienu? **38.** Kurā teātri 1906.-1908.g. darbojās vēlākā vācu mēma kino zvaigzne Marija Leiko? **39.** Viena no pamatprofesijām teātra mākslā. **40.** Ārsts, laikraksta izdevējs, teātra darbinieks, kā vadībā 1907.g. 11.martā Liepājā atvēra latviešu teātri. **41.** "Sezonas izskaņā uz Dailes teātra skatuves manierīgi un smalki plosījās šarmants briesmoņu bariņš," - fragments no Ditas Jonītes, teātra kritiķes, vērtējuma 2019.g. izrādē "Bīstamie...". **42.** Aktieris, režisors, dramaturgs, tiek saukts par "latviešu teātra tēvu" (vārds). **44.** Režisore, viena no izrādēm - Paula Putniņa "Pusdūša" Valmieras Drāmas teātri 1980.g. **46.** Dramaturģe, Valmieras Drāmas teātra direktore no 2005.g. (vārds). **47.** 1944.g. 4.oktobrī tika nodibināts Latvijas PSR Valsts ... teātris. **50.** Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra mākslinieciskais vadītājs 1963.-1988.g. (iniciāli). **55.** Pastāv, eksistē. **56.** Personas vietniekvārds. **57.** Nacionālā teātra aktrise (iniciāli), Liziņas lomas atveidotāja 1954.g. izrādē "Indrāni".

Vertikāli 1. Kača. **2.** Ciemā. **4.** Tālis. **6.** Uldis. **7.** Cauka. **8.** Ūsas. **10.** L.B. (Lilīta Bērziņa). **12.** Vija. **13.** Anna. **15.** Dalda. **17.** Ingus. **18.** Mūrnieks. **19.** Leimanis. **20.** Zvejsalnieks. **22.** Pate. **25.** Ints. **26.** Dreģe. **27.** Laima. **33.** Nino. **34.** Orta. **36.** Bille. **37.** Ansis. **39.** Arnolds. **40.** Tominš. **43.** Boņuks. **44.** Večella. **46.** Liezere. **48.** Teātris. **54.** Ņina (Ņezmanova). **56.** Zero. **59.** Aija. **60.** Egle. **61.** Livs. **62.** Olga. **65.** I.I. (Ilze Indrāne). **67.** Ē.V. (Ēvalds Valters).

Februāra mīklas atrisinājums

Horizontāli: 3. Māte. 5. Ružs. 9. Nauris. 11. Matīsa. 14. Adomaitis. 16. Zirnekis. 21. Rūdups. 23. Krivāns. 24. Giluči. 28. Oja. 29. Ieva. 30. Ezera. 31. Džims. 32. Zane. 35. Dimze. 36. Bella. 38. Andrs. 41. B.I. (Baiba Indriksone). 42. Nē. 45. Ozols. 47. Italo. 49. Belševica. 50. Osis. 51. E.E. (Esmeralda Ermale). 52. Jā. 53. Zuze. 55. ASV. 57. Cēplis. 58. Cēpure. 63. Zaice. 64. Silis. 66. Klāvs. 68. Kalniņš. 69. Pāvulam.

Vertikāli: 1. Kača. 2. Ciemā. 4. Tālis. 6. Uldis. 7. Cauka. 8. Ūsas. 10. L.B. (Lilīta Bērziņa). 12. Vija. 13. Anna. 15. Dalda. 17. Ingus. 18. Mūrnieks. 19. Leimanis. 20. Zvejsalnieks. 22. Pate. 25. Ints. 26. Dreģe. 27. Laima. 33. Nino. 34. Orta. 36. Bille. 37. Ansis. 39. Arnolds. 40. Tominš. 43. Boņuks. 44. Večella. 46. Liezere. 48. Teātris. 54. Ņina (Ņezmanova). 56. Zero. 59. Aija. 60. Egle. 61. Livs. 62. Olga. 65. I.I. (Ilze Indrāne). 67. Ē.V. (Ēvalds Valters).

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Laika zīmes

Kāds varētu būt marts šogad?

Manai vecmāmuļai bija teiciens: *marts ir kā vīrietis, tikai ar sievietes dabu. Te raud, te smejas. Te saulīte muguru glāsta, te ziemeļvējš sniegu bārsta.*

Pēc savas dabas marts vēl nav īsts pavasaris, bet gan priekš-pavasaris. Ticējums vēsta, - ja janvārī ir marts, tad martā - janvāris. Pagājušais janvāris šogad bija ar pavasari raksturīgiem laika apstākļiem, un tā ir zīme, ka martā ziema vēl var atkosties. Tāpat arī siltais februāris norāda uz to, ka kalendārā pavasara pirmajā mēnesī vēl būs gan sniegs, gan sals. Vērojot 1. un 2. februāri, kas paredz martu un pavasari, jāsecina, ka marts un kopumā pavasaris būs ar mainīgiem laika apstākļiem, salīdzinoši silts un nokrišņiem bagāts.

Marta pirmajā pusē laika apstākļi mainīgi. Mēneša sākumā daudzviet nelieli īslaicīgi nokrišņi, vējains, temperatūra naktīs tuvo nullei, bet dienas + 5, +6 grādi. Nereti lietus, dažviet arī slapjš sniegs. Laikā ap Gregoru (12.marts) kļūs siltāks un mūs var aplaimot īsti pavasariģas dienas. Saulainas un sausas, kad temperatūra var pakāpties līdz +10 un vairāk grādiem.

Naktīs iespējams neliels sals līdz -5°C.

Mēneša vidū vairāk dažāda veida nokrišņu un vējainu dienu. Temperatūra dienās nedaudz virs nulles, naktīs daudzviet nedaudz zem nulles. Ceļi var būt slideni.

Laika apstākļi marta otrajā pusē nepastāvīgi. Laikā ap astronomiskā pavasara pirmo dienu (20.marts) un Pavasara Māru (25.marts) iespējams neliels aukstuma vilnis jeb nabadzīgās ziemas *atvaļu skūpst*, kad temperatūra naktīs vietām var pazemināties līdz -10°C. Dienās nedaudz virs nulles. Šajā laikā brižiem sniegs, slapjš sniegs, arī lietus. Ceļi slideni. Bet pavasaris ir mājīgs, un šādām vēsām dienām mēneša beigās sekos pārsvarā saulains un sauss laiks, kad temperatūra dienas laikā paaugstināsies līdz +10, +12°C.

Kopumā marts būs siltāks nekā parasti un nokrišņi tuvu vidējam. Tālāk, laikā līdz Lieldienām (12.aprīlis), vēl sagaidāms slapjdraņķis, vējainas dienas un naktīs neliels sals. Vēlāk, aprīļa otrajā pusē, lielākoties sauss un saulains. Laika apstākļi būs labvēlīgi agrai pavasara sējai.

Pavasari vēlot, VILIS BUKŠS

Der zināt

Kad jāstāda agrie kartupeļi, lai uz Jāņiem būtu ēdami?

Kartupeļu sēklas diedzēšana

Lai agrāk veidotos bumbuļi, sēklas kartupeļi jādiedzē martā. Ja vēlas jaunajā ražā izaudzēt lielus agro šķirņu kartupeļus, diedzēšana jāveic 60 dienas pirms stādīšanas. Savukārt, ja grib iegūt daudz, bet mazāka izmēra kartupeļus, sēklas bumbuļus var diedzēt 2-3 nedēļas, - skaidro Agroresursu un ekonomikas institūta vadošā pētniece Ilze Skrābule.

Sēklas kartupeļus liek speciālās kastītēs ar paaugstinātiem stūriem 1 - 2 kārtās un novieto gaismā (jāizvairās no tiešiem saules stariem, bet labi noder mākslīgais apgaismojums), sakraujot kastītes vairākos stāvos. Diedzēšanai nav vajadzīga siltā telpa - lai asni veidoties spēcīgi, bumbuļus labāk modināt 6-10°C temperatūrā. Šim nolūkam der arī šķūnītis vai nojume, kur dienas gaisa temperatūra ir līdz 15°C, naktī ne zemāka par 5°C. Pareizi diedzētiem kartupeļiem veidojas īsi, drukni, zaļi asni. Jo bumbulim vairāk asnu, jo cerā veidosies vairāk stublāju un jauno bumbuļu. Ja bumbuļiem siltajā pagrabā izveidojušies gari, balti asni, tos nolauž, jo no tiem nekāda labuma nebūs. Pēc tam sēklas bumbuļus liek diedzēties, lai

veidotos drukni asni. Diedzētus bumbuļus var stādīt vēsākā augsnē, parasti aprīlī, jo tos mazāk apdraud augsnes patogēni. Stāda ap 10cm dziļi, 15 - 30cm attālu citu no cita. Ja gaidāmas salnas, sadīgušos asnus var nosegt ar agrotiklu. Pa dienu segmateriālu noņem.

Kartupeļu stādu audzēšana

Cita agras kartupeļu ražas ieguves metode ir šāda: marta sākumā kartupeļu sēklu izņem no pagrabā un pārviesto gaismā, 5-15°C temperatūrā. Pēc pāris nedēļām sadiedzētos bumbuļus stāda kastītē, citu citam blakus mitrā kūdrā.

Kūdrā regulāri mitrina. Telpā gaisa temperatūrai jābūt virs 10°C. Aptuveni pēc nedēļas parādās lapas un saknes. Šādus dēstus var audzēt 1 - 2 nedēļas. Maijā, kad augsne jau iesilusi, dēstus (bumbuli ar saknēm un lapām) ļoti uzmanīgi izstāda laukā, stublājus ar lapām atstājot virs augsnes. Stādīšanas attālums starp augiem - 30 cm. Vēlāk augus aprauš ar zemi, arī vago vai rušina. Ražu var vēstēt augu ziedēšanas laikā.

Šķirne 'Cumbica'. Vidēji agrāna. Bumbuļi ovāli, ar gludu, dzeltenu mizu, gaiši dzeltenu mīkstumu, pēc izvārīšanas netumšojušas. Augsta izturība pret vīrusiem, rizoktoniju jeb melno kraupi. Bumbuļus veido vagas augšpusē, tāpēc vēlams stādīt aptuveni divus centimetrus dziļāk nekā parasti. Pacieš īslaicīgus sausuma un karstuma periodus. Lieto vārtā veidā vai salātos.

Šķirne 'Otolia'. Vidēji agrāna. Bumbuļi ovāli, vidēja izmēra, ar seklām acīm, miza dzeltena, gluda līdz viegli tiklota. Izturīga pret lakstu puvi, kraupi, melnkāju un rizoktoniju. Sākumā attīstība lēna, vēlāk strauja, spēcīga lapotne. Lieto vārtā veidā vai salātos.

Šķirne 'Nandina'. Ļoti agrā. Bumbuļi ovāli, gludi, ar dzeltenu mizu un seklām acīm, mīkstums dzeltens, pēc vārīšanas vidēji miltains. Vidēja izturība pret kraupi. Ieteicama sezonas sākumā rūpīga diedzēšana, un agrotikls

dos iespēju iegūt agrāku ražu, bumbuļiem agri nobriest mīziņā. Lieto salātos un biežputrām.

Šķirne 'Sanibel'. Ļoti agrā. Bumbuļi apaļi ovāli, ar gludu, sarkanu mizu, mīkstums gaiši dzeltens, pēc vārīšanas nedaudz miltains, netumšojušas. Augsta izturība pret slimībām. Ātri uzdzīst, zem cera daudz lielu bumbuļu. Lieto vārtā veidā vai salātos.

Šķirne 'Salome'. Agrāna. Bumbuļi ovāli, dzeltenī, vidēji lieli, ar seklām acīm, labas garšas īpašības. Rezistenta pret nematodēm. Ražīga šķirne, cers strauji attīstās, ziedi - balti. Salātu tipa kartupeļi, kas vārot neizjuk.

Šķirne 'Paroli'. Agrāna. Bumbuļi dzeltenī, ovāli, vidēji lieli, ar seklām acīm, pēc vārīšanas ir stingri, netumšojušas. Augsta izturība pret rizoktoniju, melnkāju un kraupi. Ražīga šķirne, cers augsts, strauji attīstās, ziedi balti. Lieto vārtā veidā vai salātos.

Dārza darbu kalendārs martā

P	30	2	9	16	23
	Augoša mēness 21.57	Pilnmēness 19.48	Dilstošs mēness 11.34	Nelabvēlīga diena	Jauns mēness 11.28
O	31	3	10	17	24
T		4	11	18	25
C		5	12	19	26
P		6	13	20	27
S		7	14	21	28
Sv	1	8	15	22	29

-Lapu dienas -Augļu dienas -Sakņu dienas -Ziedu dienas Nelabvēlīga diena - nav ieteicami dārza darbi

* Izmantoti interneta portāli

Darbi martā

Pelnu pelēks un mākoņains bija aizgājušais februāris. Cerams, marts nāks ar saulainākām un pavasarim piedienīgākām dienām, kad, saule paceļoties augstāk virs horizonta, iesils ne tikai gaiss, bet arī saule reiz beigs kautrīgi slēpties aiz mākoņiem.

Košumdārzā

Ja iepriekš nav bijis laika, var dārzā izkaisīt pelnus. Ja zeme apžuvusi, nogrābj zālienu un atbrīvojas no ziemas uzslāņojuma - sapūstām sausām lapām, kritušajiem zariem u.tml. Dekoratīvajām graudzāļiem pirms asnu parādīšanās apgrīz sausus dzinumus.

Vasarzaļajiem lapu kokiem izgriez nokaltušos, bojātos un aizlūzušos zarus. Kokiem un krūmiem veido vainagu. Apgriešanu veic, kad gaisa temperatūra vairs nenokāpj zem +5°C. Kopti un veidoti krūmi rada harmoniskākas, sakārtotākas vides iespaidu.

Iestājoties siltākam laikam, daļu augu atbrīvo no pieseguma, daļu, gluži pretēji, piesedz. No pieseguma pakāpeniski atbrīvo ziemcietes un rozes. Piesegumu noņem pakāpeniski - vairāku dienu garumā marta beigās. Vislabāk to sākt dienā, kad laiks ir apmācies.

Kad zeme apžuvusi, zālienā izlīdzina kurmju raku-mus un novāc ziemas dziras.

Augļu dārzā

Apseko augļu kokus, izgriez sala un saules bojātās vietas. Apkopj dzīvnīkiu - zaķu, stirnu, peļu - radītos bojājumus. Brūces apstrādā ar lerānu un ieziņ ar potvasku. Bojājumi, lai pasargātu augus no inficēšanās, jāapstrādā līdz brīdim, kamēr vēl gaiss nav iesilis līdz +10°C.

Martā veic ražojošo augļu koku un krūmu apgrīšanu un vainagu veidošanu. Veciem augļu koki ar suku notīra sūnu, ķērpjus. Pēc apstrādes un apgrīšanas augļu kokus apsmidzina ar varu saturošu fungicīdu.

Pārbauda upeņu un jāņogu krūmus. Inficētie pumpuri jānolasa. Ja uz dzinuma tādu ir daudz, izgriez visu dzinumu.

Apkopj augļu koku un krūmu apdobs. Vecās lapas aizvāc, sasmalcina vai iestrādā augsnē, uzirdina, mulčē apdobs, augļu kokus mēslo ar organisko vai minerālo mēslojumu.

Siltumnīcā

Apkurināmās siltumnīcās martā darbi jau rit pilnā sparā, bet neapkurināmās tie tikai sākas. Apkurināmās siltumnīcās sēj pavasara dārzeņus, lapu salātus, redīsus. Dēstiem sēj dārzeņus - papriku, tomātus, baklažanus, sparģeļus, kāpostus, gurķus, garšaugus - baziliku, pētersīļus.

Sāk piķēt sadīgušās puķes ar garu veģetācijas periodu un sēj samtenes, puķuzirņus, asteres, lauvmutītes, lobēlijas, salvijas, petūnijas, rudbekijas, krustaines, celozijas un citas vasaras puķes.

Marts ir īstais laiks, lai ar spraudņiem pavairotu fuksijas, pelargonijas un krizantēmas. Pavairošanai potē augļu kokus, dekoratīvos kokus un krūmus, rozes.

Neapkurināmās siltumnīcās gatavo jaunai sezonai. Ja siltumnīca jau sagatavota, tajās sēj agros pavasara dārzeņus - lapu salātus, redīsus, spinātus.

Telpās un pagalmā

Parasti tie, kuriem nav siltumnīcas, savus zaļos ikšķišus trenē, uz palodzēm audzējot dārzeņu un puķu stādus. Ja stādi nav nepieciešami, var iesēt pa kādai garšaugu sēkliņai podā. Var ēšanai diedzēt kressalātu, sinepju, redīsu, lēcu sēklas, iestādīt saasnojušos sīpolus, steidzināt pirmajiem zaļumiem bietes, selerijas un pētersīļus. Pārbauda vasaras sīpolpuķes un gum-puķes. Atbrīvojas no bojātajiem augiem. Modina kamol-begonijas. Kad parādās asni, tās iestāda svaigā substrātā, novietojot siltā vietā un laista.

Martā veicama arī istabas augu revīzija. Izmet bojā gājušos augus, kas vairs neizrāda nekādas dzīvības pazīmes, pārstāda nikuļojošos, bagātina un mēslo augsni pārējiem. Sakopj pagalmu, sagrābj vecās lapas. Novērš mājdzīv-nieku nedarbu sekas pagalmā. Ja zeme atlaidusies, pār-rok komposta kaudzi. Sakopj un aizvāc visu, kas lieks, bojāts un nederīgs.

Ieteicamās sējas dienas

Martā nūdien var ar visām četrām ķerties klāt sējas darbiem. Lūk, labākās sējas dienas dārzkopju skatījumā: 8.marts - visa diena; 9.marts - līdz pulksten 20; 17.marts - no pulksten 4 līdz pusnaktij; 25.marts - visa diena; 26.marts - no pulksten 14 līdz pusnaktij; 27.marts - visa diena; 28.marts - līdz pulksten 13.

Lappusi sagatavoja D.Dimitrijeva

Der zināt

Eksperte: reforma kompensējamo zāļu sistēmā pacientiem būs kā zibens no skaidrām debesīm

Ģimenes ārstes SARMĪTES KALĒJAS viedoklis par gaidāmajām izmaiņām kompensējamo medikamentu kārtībā ar šī gada 1.aprīli.

Turpmāk izrakstot "rozā receptes" jeb valsts apmaksātos medikamentus, ārsts pacientam izrakstīs nevis konkrētu zāļu nosaukumu, bet gan SNN jeb zāļu ķīmisko nosaukumu. Stājoties spēkā jaunajai zāļu aprites kārtībai, ārstiem jāuzņemas izmaiņu skaidrotāja loma, tomēr mēnesi pirms šīs kārtības stāšanās spēkā ne pacientiem, ne pašiem ārstiem nav skaidrs, kā sistēma darbosies praksē un kā tā ietekmēs pacientu ārstēšanos.

No 2020. gada 1. aprīļa Latvijas veselības sistēmā tiek ieviesta jauna kārtība, kādā tiek izrakstīti kompensētie medikamenti. To nosaka Ministru kabineta (MK) pieņemtie grozījumi Nr.899 noteikumos. Galvenās izmaiņas, ar ko saskarsies tieši ārsti, izrakstot zāles, ir prasība receptē norādīt nevis konkrētu medikamentu nosaukumu, bet gan jāizraksta zāļu ķīmiskais nosaukums jeb SNN. Tātad no 1.aprīļa tas ir vienīgais obligātais nosacījums, kas ļoti daudzajos gadījumos nozīmēs esošo zāļu nomaizniešanos - lētākajām, vairs neparedzot iespēju pašam pacientam piemaksāt starpību starp valsts apmaksāto referenci (lētāko) medikamentu un jau lietoto medikamentu. Ņemot vērā, ka ārstu darbs balstās uz sadarbību ar pacientiem, ir skaidrs, ka izmaiņas, izrakstot recepti, nebūs vienīgās pārmaiņas, kas mūs sagaida.

"Dakter, farmaceits man iedeva citas zāles!"

Ik dienu savā praksē ar medmāsas atbalstu apkalpojam aptuveni 80 pacientus. Mainoties kompensējamo medikamentu aprites kārtībai, apzināmies, ka tieši mums - ģimenes ārstiem - būs jāuzņemas galvenā skaidrotāja funkcija par to, kā šīs izmaiņas ietekmē pacientus. Izrakstot SNN, tas, kādu medikamentu saņems patients, ir atkarīgs no farmaceita un tajā brīdī lētākajām pieejamajām zālēm ar tieši šo zāļu ķīmisko nosaukumu. Jau varu iztēloties pacientus, kuri zvaniš, nāks uz akūto stundu, lai informētu par to, ka, pēc pacienta domām, farmaceits ko sajaucis un iedevis citas zāles. Vai varbūt vainos ārstu - izrakstītais neistās zāles! Jaatzist, ka šīs būs ļoti reāls scenārijs, kas nav pelnījis nevienu pārmetumu ne pacientu, ne ārstu virzienā, jo šobrīd jautājumu ir vairāk, nekā atbildžu, un konkrēta pacienta gadījums ne vienmēr grib pakļauties jaunam un neskaidram sistēmas kārtībai.

Ko varam secināt jau šobrīd par to, kas mūs sagaida? Ir skaidrs, ka šīs izmaiņas uzliek papildu slogu ārstējošajiem ārstiem, jo, neatkarīgi no katras prakses noslodzes, nāksies skaidrot, ko isti pārmaiņas nozīmē un kāpēc līdzšinējās zāles ir jāmaina. Tas aizņems laiku. Arī to laiku, kuru varētu veltīt, piemēram, pieņemot vairāk pacientus akūtā stundā. Ņemot vērā jau šobrīd augsto ārstu noslodzi, ko patiesībā vajadzētu dēvēt par pārslodzi, nevajadzētu brīnīties par ārstu izdegšanas gadījumiem, kuru, uzliekot papildus pienākumus, būs vēl vairāk.

Problēma slēpjas arī faktā, ka pašiem ģimenes ārstiem nav sniegta pilnīga informācija, kā pieņemt grozījumus mainīs ārstu un pacientu ikdienu. Šobrīd bažas rada fakts, ka ārsti nespēj kontrolēt, kādus medikamentus pacientiem lieto, jo, izrakstot SNN, ārstam nav zināms, kādas zāles aptiekā tiks izsniegtas pacientam - ja līdz šim patients ir lietojis medikamentu, piemēram, tablešu formā, aptiekā viņam var tikt izsniegts medikaments pat sīrupa formā. Šeit rodas bažas par cilvēkiem, kam medikamenti jālieto ilgstoši - šie cilvēki ir pieraduši pie konkrētiem medikamentiem un to nomaiza var izraisīt neizpratni.

Ārsti - konsultanti

Sagaidāms, ka aprīlī, kad jaunā kārtība stāsies spēkā, ārstiem būs jābūt diezgan zinošiem, lai izskaidrotu pacientiem gan izmaiņas, gan to iemeslus, gan pozitīvos un negatīvos aspektus. Tāpat ārstam būs jābūt zinošam par medikamentu maiņas potenciālo ietekmi uz atveseļošanos, kā arī risinājumiem, kā veselības stāvokli turpināt uzlabot, neskatoties uz izmaiņām MK Nr. 899 noteikumos.

Šobrīd lielākā problēma, kas izgaismojusies mēnesi pirms noteikumu izmaiņu stāšanās spēkā, ir ārstu neziņa. Neatbildētu jautājumu ir daudz, tajā skaitā pavisam praktiski. Šobrīd e-receptu sistēmā nav iespējams izrakstīt SNN. Vai pēc mēneša šāda iespēja būs? Tāpat jaunie noteikumi paredz, ka, balstoties uz medicīnisku pamatojumu par esošās terapijas saglabāšanu, 30% no ārsta praksē izrakstītajām receptēm jāprojām kompensējamo medikamentu sistēmā varēs norādīt zāļu nosaukumus. Kā gan lai ārsts paredz, cik receptes ik mēnesi izrakstīs, lai varētu aprēķināt šos 30%? Neskaidrību ir daudz, tādejā joku dienu - 1. aprīli - gaidu ar lielām bažām, jo pacienta ikdienā joku vairs nebūs.

TELMA KRISTIANA GAULE, Junior Account Manager

Apsveikums

Tā aiziet gadi - skaisti, skarbi,
Ar tiem ir kopā Tavi krietnie darbi.
Zem gadu nastas vēlam nepagurt
Un gaišu pavardu joprojām kurt.

Mīļi sveicam **Nikolaju Kokoreviču**
80 gadu jubilejā! Veselību un dzīvesprieku
turpmākajos gados.

Ilona, Geņa ar ģimenēm, Elvijs

Piedāvā darbu

SIA "GG Fabrika" sakarā ar paplašināšanos piedāvā darbu zāģētavā
Kubulos: ATSLĒDZNIĒKAM alga no 600 EUR bruto; GARINĀTĀJAM(-AI)-
PAKOTĀJAM(-AI) alga no 550 EUR bruto; ZĀĢU OPERATORAM alga no
550 EUR bruto; PALĪGSTRĀDNIKAM kokzāģētavā alga no 450 EUR
bruto; PALĪGSTRĀDNIKAM celtniecībā alga no 500 EUR bruto.
CV sūtīt e-pastā vai zvanīt 29823828.

Pērk

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tāl. 29411033.

Pērk mežus, zemi, izcirtumus,
cirsmas. Tāl. 29433000.

SIA "Meži M" pērk cirsmas un
mežus. Zvaniet 29324128.

IEPĒRK MĀJLOPUS
GALAS PĀRTRADE
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Pērk apaugumus.
Tāl. 26589370.

Dažādi

Sertificēts MEŽA TAKSATORS - STIGOŠANA, DASTOŠANA.
Zvanīt 28358514.

Sakarā ar zemes gabala Balvos, Ezera ielā 7, rekonstrukciju zemes
īpašniece lūdz atsaukties uz zemes gabala esošo būvju valdītājus vai
personas, kam ir zināma informācija par būvju piederību. Lūzdu informāciju
sniegt līdz 2020.gada 1. aprīlim. Tāl. 23999203.

Pārdod

Pārdod 3m malku ar piegādi.
Minimālais apjoms 20m³.
Tāl. 26760065.

Dējējvistas. Tāl. 22845900.

Z/S pārdod jaunputnus, dējējvistas.
Tāl. 29186065.

Jaunputni. Tāl. 29424509.

Pārdod timotiņu, lopbarības
graudus. Tāl. 25469409.

Pārdod televizorus Samsung un LG.
Tāl. 29105688.

Pateicība

Sirsniņš paldies prāvestam Staņislavam Prikulim, katoļu baznīcas korim un solistēm Aijai, Anastasijai, apbedīšanas birojam "Smiltājs K", SIA "Pietālava" kafejnīcas kolektīvam, SIA "Senda Dz", Baltinavas novada domei, saļmu dziedātājiem un visiem, kuri bija kopā ar mums, pavadot mūsu mīļo **Lidiju Siliņu** mūžības ceļā. Pateicamies radiem, kaimiņiem (īpaši Anei Bordānei), draugiem un kolēģiem, kas sniedza savu atbalstu skumajā atvadu laikā.

LIDIJAS ĢIMENE

Vai abonēji

Vaduguni?!

Lidzjutības

Uz spārniem dzērves nes jau
pavasari,
Un piesaulē jau vizbulītes zied.
Un ir tik skumji, ir tik ļoti skumji,
Kad tieši tagad tev bij' jāaiziet.

(J.Ziemeļnieks)

Izsakām visdziļāko līdzjutību un
skumju brīdī esam kopā ar **Initu,**
meitas Sintijas ģimeni un
pārējiem tuviniekiem, pavadot
vīru, tēvu, vectētiņu
ILMĀRU LIETUVIETI mūžības
ceļā.

Ina, Iveta un Guntis ar ģimenēm

Glasi aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm -
Mierā un klusmā prom,
Paliek vien dvēseles gaisma un
atmiņas.

Izsakām līdzjutību **Initai**
Lietuvietei, pavadot vīru **ILMĀRU**
kapu kalniņā.
Gunta, Daiga, Iveta, Anita, Ilze

Ar mūžiem tāpat kā svecēm -
Deg, kamēr nenopūš vējš.

(V.Kokle-Liviņa)

Izsakām visdziļāko līdzjutību **Initai**
Lietuvietei un pārējai ģimenei,
ILMĀRU LIETUVIETI Mūžības ceļā
pavadot.
Ezera ielas 28.mājas 1. ieejas
kaimiņi

Pie kapu kalna, kad nu pietrūkst
tēva
Un ceļa nav, kur tikties ļauts.
Tev paliek gaišums, ko viņš dzīvē
devis,

Kā dzidrais tēvu zemes strauts.
Kad rūgti smaržo egļu zari un sirdi
ir skumjas, izsakām patiesu
līdzjutību **Sintijai Kokorevičai ar**
ģimeni, pavadot **TĒVU** mūžībā.
Draugi

Steiga dzīves gadus samaļ,
Un nedzirdam, kur dzenis kokā
iekaļ tos.
Tik pēkšņi baltais miers klāj pāri
sagšas,
Birst zaļas skujas zemes vērtos
pēdējos.

Skumju un atvadu brīdī patiesa
līdzjutība **sievai Initai, meitai ar**
ģimeni, vīru, tēvu, sievastēvu,
vectēvu **ILMĀRU LIETUVIETI**
pavadot kapu kalniņā.
Baiku ģimene Vācijā, Tamāra

Paldies tev, tēt, par mūža gadiem,
Par tavu mīlestību, kurā sildīties bij'
ļauts,
Caur naktīm zvaigžņotām un rasas
rītiem zilgiem
Pie tevis steigties sirds vēl nemitīgi
sauks.

Izsakām vispatiesāko līdzjutību un
skumju brīdī esam kopā ar
Nadeždu Loginu un tuviniekiem,
tēti **NIKOLAJU KUZMINU** mūžības
ceļā pavadot.
Briežuciema pagasta pārvaldes
kolektīvs

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS

A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitātes materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autori.

REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA; Z.LOGINA,
I.ZINKOVSKA, M.SPRUDŽĀNE, I.TUŠINSKA,
A.LOČMELIS - T. 26555382
KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
G.LIELMANIS
Iespests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3001

